Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[Г]азетэмнай 1921 оной [де]кабриин 21-һээ гарана | № 5 (13800) | 1975 оной январиин 7, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

Мүрысөөнэй манлайда ябаха, тэрэнии зоригжуулагша, эмхидхэгшэ хүсэн байха, үйлэдбэриин, ниитын ажабайдалда гүнзэгы мэдэрэлтэй, эдэбхи үүсхэлтэй байлгын үльгэр жэшээ харуулха гээшэ коммунистнуудай, комсомолшуудай уялга мүн.

(КПСС-эй ЦК-гай Хандалгаһаа)

[П]АРТИИН УРЯАДА ГАБШАГАЙ АЖАЛААРАА ХАРЮУСАЯ!

Буряад ороной ажалшад партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые нэгэн дуугаар һайшаагаад, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые, угтамжын түсэбүүдые баталан абана

[Л]ОКОМОТИВ ЖОЛООДОГШОДОЙ ҮГЭ

[Парт]ида, совет арадта [Централ]ьна Комитедэй хан[даһан] Хандалгые Улаан-Үдэ[ын] М. И. Калининай [нэрэмж]этэ локомотивна де[погой] коллектив үргэнөөр [хэлсэб]э. Локомотивай бри[гаданууд] Хандалгые баяр [баясхалан]тайгаар зүбшөөн [абажа], тэрэнэй зүрхэ сэдь[хэлдэ хүрэ]лгэмэ үгэнүүд локо[мотив] жолоодогшодые ажа[лай] баатаршалгануудта [уряал]уулна.

[Локо]мотивна депогой кол[лектив] ашаа шэрэхэ жэлэйн [даа]бари бүри 1974 оной [декабри]ин 22-то дүүргээ, энэ табан жэлэй тодор[хойлхы] дүрбэдэхи жэлэй [э]ын түсэбөө декаб[ри]дэ дүүргэһэн байгаа [ю]нгээд үнгэрһэн жэ[лэй] [ну]лшын һарын туршада уялгаһаа гадуур үшөө [ба]гаад мянган тонно [т]үсэбһөө гадуур шэрээ [...]дань мэдээсэгдээ һэн. [...]ө деподо мянгатанай [...]н улам үргэдэнэ. [...]воз бүхэнэй сүүдхэдэ дунда зэргээр мянган километр зам гаталха ябадал туйлаха гээшэ коллективэй бодото тодорхой зорилго болоо. Энэнь 1975 ондо — юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Улаан-Үдын локомотив жолоодогшодой шэнэ уялгын гол үрэ дүнгүүдэй нэгэн болохо байна. Тиин энэ уялгаяа депогой коллектив болзорһоо урид, дүүргэхэ гэһэн уялга абаа.

Партиин Центральна Комитедэй Хандалгые зүбшэн хэлсэхэ үедэ хамагай түрүүн энээн тухай хөөрэлдэнэ.

Депогой дежурна И. Т. Плетнёвой халаанай үедэ воскресенидэ үнгэрһэн суглаан дээрэ машинистнүүд, тэдэнэй туһалагшад, депогой дежурнын аппарат сугларһан байна. И. Т. Плетнев Хандалгын гол зүйлнүүдтэй тэдэнии танилсуулхадаа, промышленна предприятинуудай: барилгын, транспортын хүдэлмэришэдтэ партиин уряа соо онсо анхарал хандуулагдаһании тэмдэглээ.

— Парти бидэнии бултыемнай уряална, — гэжэ нүхэр Плетнев хэлээ, — 1975 онии, габшагай ажалай жэл болгохо ёһотойбди. Эрхим һайнаар ажаллажа шададаг байһанаа нэгэнтэ бэшэ харуулһан манай коллектив 1975 ондо бүри һайн амжалта туйлажа, абаһан уялгаяа миин лэ дүүргэхэ бэшэ, харин горитойгоор үлүүлэн дүүргэхэ байһандань маргалтагүй.

Машинист В. Х. Сластин үгэ абана. Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

— Манай коллектив үнгэрһэн жэлэй түсэб горитойгоор үлүүлэн дүүргээ һэн. Бидэ мүнөө февралиин гү, али мартын түсэбөөр хүдэлнэбди. Тиихэдэ зарим нэгэ локомотивна бригаданууд хоёрдохи хахад жэлэй тоосоондо оронхой.

Манай партиин Центральна Комитедэй совет арадта хандаһан Хандалга бидэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ баяр омогорхол түрүүлхэ ёһоороол түрүүлнэ. Арад зоной амжалтада манай партиин ямар анхарал ехэтэйгээр хандадаг байһыень энэ гэршэлнэ бшуу. Хандалгын үгэнүүд бидэнии зоригжуулна. Тиимэһээ бидэ, Улаан-Үдын локомотив жолоодогшод, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэбди. Бидэ энэ жэлдэ бэлэн бэшэ зорилго дүүргэхэ — сүүдхэдэ дунда зэргээр локомотив бүхэнэй мянган километр зам гаталха ябадал туйлаха ёһотойбди. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, машинист бүхэн часай 60 километрэй техническэ скорость туйлаха ёһотой болоно.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада зарюулагдаһан митинг деподо үсэгэлдэр үнгэржэ. 1975 ондо коллективэй бэелүүлхэ угтамжын түсэб тэрээн дээрэ баталан абтаа.

С. ХВИЛОВСКИЙ.

Ажалаараа харюулхабди

Түсэбтэ табан жэлэймнай түгэсхэхы жэлдэ КПСС-эй ЦК-гай бүхы коммунистнуудта, совет арадта нэмэл бэшэгээр хандажа, урма зоригыемнай улам бадараагаа. Бидэ үнгэрэгшэ жэлдэ хараалһан түсэбөө, абаһан уялгаяа сүм дүүргээ һэмди. Тиигэжэ зунай бэлшээриин үедэ һүөэг малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын дунда зэргээр 950—1.000 граммаар нэмээжэ, гүрэндэ тарган мал тушаагдаа. Мүнөө бригадымнай үхэршэд, шэнэ һүрэг мал даажа абаад, һайнаар харууһалжа байна. Зундаа бидэ хадалиг бэлшээридэ малаа абаашажа зуһахабди. Юрэдөө үхэр бүхэнэйнгээ шэгнүүрые сүүдхын 1.000 граммһаа бага бэшээр нэмээжэ, нажарай сагта гаргаша багатайгаар тарган мяха ехээр абаха хүсэлэнтэйбди. Мүнөө үбэлжүүлжэ байһан малнай һаhала таргалжа, хүшэлжэ байна. Совхознай энэ жэлэй 1-дэхи кварталда гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлжэ, КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, саашадаашье илалта туйлагдахал байха гэжэ найдуулнаб.

Б. ДАРМАЕВ.
Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой үхэршэн.

МАНАЙ ХАРЮУ— ЭРШЭМТЭ АЖАЛ

Партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй уряагай удха түгэс үгэ бүхэнии бидэнэр, таряашад, ехэ баяртайгаар уншабабди. Хүдөө нютагуудай ажалшад оройһо таряа газар таряалангай ба мал ажалай бусад продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, бэлэдхэхэ хэрэгтэ зохихо хубитаяа оруулха гэжэ шиидэнхэй. Гектар бүриин 40 центнерһээ доошо бэшэ оройһо таряа. 240 центнерһээ бага бэшэ хартаабха мүнөө жэлдэ абахын түлөө тэмсэхэ гэжэ манай колхознигууд үгэеэ үгэбэ.

Колхозой хүдэлмэришэн бүхэн КПСС-эй Центральна Комитедэй табиһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хубитаяа ехээр оруулхын түлэ эршэ зоригоо, эрдэм мэргэжэлээ хүсэд бүрин зорюулха байха.

М. КАЦ,
Социалис Ажалай Герой, Витебскэ областиин Витебскэ районой Улаан Армиин нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

НЭГЭДЭМЭЛ ЖАГСААЛДА

Түсэбүүд болон уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэгшэдтэй, бүхы совет арадтаа хамта нэгэдэмэл дайшалхы жагсаалаар дабшанабди гэжэ ходо тоолодог бүхы совет уран зохёолшод КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгые үнэн зүрхэнһөө һайшаана, бүрин дэмжэнэ. Шэнэ ёһоной хүнии хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партиин үнэн туһалагшад байгты гэжэ эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшадые, тиимэ болохолоороо бидэнэрые, уран зохёолшодые уряалһан зориг бадаруулма үгэнүүдые Хандалга дотор уншанабди.

Хүдэлмэришэн ангиин дунда соёлой-ниитын хүдэлмэри шэнэ эршэ дэлисэтэйгээр ябуулха, арад зоной ажабайдалда литература эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлхэ гэдэг горьковско ёһо заншалнуудые саашадань хүгжөөхөөр зоригжонобди.

Анатолий МЕДНИКОВ,
Московско предприятинуудтай холбоо барисаа бэелүүлхэ штабай начальнигай орлогшо.

ТЕХНИКЭ—НАЙДАМТАЙ ГАРТА

Самойловагай нэрэмжэтэ Ленинградска гардинно-кружевагай нэгэдэлдэ мүнөөчэй табан жэлэй турша соо үйлэдбэриин хоёр корпус баригдаа, үйлэдбэримнай һэльбэгдэн шэнэдхэгдэжэ байна, хоёр зуу гаран шэнэ машинанууд ашаглалгада оруулагдаа. Шэнэ предприятинуудые эршэмтэй түргэнөөр ашаглалгада оруулха, түхеэрэлгын миин байлгые хорооохо, техникэдэ эзэн ёһоор хандаха тухай уряа, партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалга доторхи үгэнүүд манай коллективтэ топ дүтэ, ойлгосотой байна.

Манай эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй шадамар гарта ороһон шэнэ техникэ проектээр хараалагдаһан хүсэнһөө үни хада үлүү гаранхай.

К. АНТОНОВА,
Ленинградай гардинно-кружевагай нэгэдэлэй ахамад инженер.
(ТАСС).

Хоёр табан жэл—үрэмдэгшэдэй ойрын зорилго

Партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалга нефтьтэ Самотлорой баялигые ашаглагшадай дунда ажалай шэнэ, ехэ дэбжэлтэ үүсхэбэ. Түсэбтэ табан жэлэй ниитэ хэрэгэй амжалтын дүүргэлтэһээнь дулдыдаха тодорхой зорилгонууд коллектив бүхэнэй, хүн бүхэнэй урда угтажа байна гэһэн Хандалга доторхи үгэнүүдтэ тусхайлан тогтохые хүсэнэб.

Хандалгын энхэргэн дулаан үгэнүүд хүсэн дээрэмнай хүсэ нэмээнэ, ажалай шэнэ илалтануудта уряална. Абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэбди гэжэ бригадын талаар нүхэдэйнгөө үмэнэһөө КПСС-эй ЦК-е найдуулнаб.

Г. ЛЕВИН,
үрэмдэгшэдэй бригадир, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой цехэй партийна организациин секретарь П. П. Шульгин партида, совет арадта КПСС-эй ЦК гай хандаһан Хандалгатай хүдэлмэришэдөө танилсуулжа байна.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

[...]Э ЭРШЭ [ХҮСЭ]ТЭЙГӨӨР...

[...] коллективүүд пар[тида], [КПСС-эй Ц]К-гай партида, совет [арадта] хандаһан Хандалгые [...]ар угтан абаад, табан [жэлэй һү]үлшын жэлдэ социа[лис мү]рысөөндэ бүри һайн [үрэ дүн]гүүдые туйлаха гэжэ [...]. Иимэ үрэ дүн туйла[ха] боломжо бидэндэ [...] арга боломжонуудаа [...]эн хэрэглэхыемнай [...]ахинаа уряалба.

[Уя]лгануудые хабсарга[мал түмэ]эр-бетон зүйлнүүдээр [...]хангахын түлөө манай [предпри]ятинуудай коллекти[в...]мсэнэ. Үнгэрһэн жэл[...]н ажалайнгаа үрэ [дүн]ые согсолон хаража [...]а, гаргаһан оролдол[...]ашаг үрэеэ үгөө гэжэ [...]рхэтэйбди.

[Үйлэ]дбэриин «Буржелезо[бетон»] нэгэдэлэй табан [предпр]ятиин дүрбэниинь та[бан жэл]эй дүрбэн жэлэй тү[сэбые] уридшалан дүүргээ. [...] филиалай коллектив [...] шангаар ажаллаа. [...] дүрбэн жэлэй дааба[рияа д]үүргэһэн тухайгаа [д]екабриин 12-то элид[хэһэн ю]м. Декабриин 27-до [...]ной даабарие дүүр[гэжэ, т]үсэбһөө гадуур 17 [...] түхэригэй хабсарга[мал түм]эр-бетон хэрэгсэлнүү[д үй]лэдбэрилэн гаргаа.

[...]предприятиин коллек[тив дүр]бэн жэлэй, мүн 1974 [оной т]үсэбүүдые амжалта[тайгаар] дүүргэһэн байна. [...] филиалай коллектив [дүрб]эн жэлэй даабариһаа [...]40 мянган түхэригэй [...]ци барилгын талмай[...] эльгээжэ, шэнэ жэ[лдэ ор]гаа һэн.

[Шэнэ]н жэлэй түсэбые, тэ[...] тодорхойлхы жэлэй [...]ние амжалтатайгаар [...]хэ, барилгануудые [хабсарг]амал зүйлнүүдээр саг [...]ангаха гэһэн мүры[сөөн н]эгэдэлэй коллективүү[дэй ду]нда үргэнөөр дэлгэ[рэ]һэн юм. Энэ мүры[сөөн]ые эрхимлэхые, ажалдаа [...]рэ дүн туйлахые кол[лектив] бүхэн оролдоо. [Мү]рысөөнэй үрэ дүнгүүдые [...]онь согсолхо, бүгэдэндэ мэдээжэ болгохо асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Бригада, цехүүдэй коллективүүд, хүдэлмэришэд хоорондоо мүрысөөнэй договор баталжа, социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана. Мүн инженер, технигүүдэй табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ жасада хубитаяа оруулһыень тодорхойлхо тусхай карточканууд бии болгогдоһон юм.

Түрүү коллективүүдэй амжалтын энэ үндэһэн бригада, цехүүдтэ табигдаа. Олон бригаданууд социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлажа байна. 3-дахи филиалай А. И. Кауровагай даадаг бригада табан жэлэй дүрбэн жэлэй түсэбые бүри нёдондо жэлэй сентябрь соо дүүргээд, энэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилээ һэн. В. И. Сучковой хүтэлбэрилдэг бетонщигуудай бригада дүрбэн жэлэй даабариһаа гадуур 500 кубометр хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилһэн байна. Түб предприятиин горно цехэй коллектив дүрбэн жэлэй түсэбые болзорһоонь хоёр һараар уридшалан дүүргээд 1975 оной түсэбөөр ажаллажа эхилһэн юм. 4-дэхи филиалай М. Г. Ерыгинэй, 1-дэхи филиалай С. А. Игумновай даадаг модо хюрөөдэгшэдэй бригаданууд табан жэлэй түсэбые мүн лэ уридшалан дүүргэжэ байна.

Үйлэдбэриин түрүү коллективүүд гүрэнэй түсэбые, социалис уялгануудаа дүүргэхэ гэжэ оролдохотой хамта алмалта, арьбалалтын гурим сахина. Тиигэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл 700 тонно цемент, 130 тонно металл, 100 тонно түлишэ, 110 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаа.

Табан жэлэй һүүлшын оной богоһо алхаад байхадаа, нёдондо жэлэйнгээ амжалта арьбадхаха, шэнэ жэлэй, мүн бүхы табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө шэнэ эршэ хүсэтэйгөөр ажаллаха байһанаа манай коллективүүд мэдүүлнэ.

В. КУДРЯШОВА,
үйлэдбэриин «Буржелезобетон» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ.

ХАМАГ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛХЭБДИ

Үнгэрэгшэ, 1974 ондо туйлаһан амжалтаараа сэдьхэлээ ханангяар юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы, 1975 онии угтабабди. Туйлаһан дүнгүүднай һайн. Совхозой малшадай эрхимээр ажаллаһые гэршэлһэн үсөөхэн жэшээ дурдая. Гүрэндэ 1974 ондо хүдөө ажахын продукци худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээбди. Манай совхозойхид түрүүшынхеэ 100 үнеэн бүриһөө 97,5 тугал түлжүүлээ. Зүгөөр бидэнэр, малшад туйлаһан амжалтаараа омогорхохо зуураа, үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ илалта туйлагдаа гээд һанаагаа амархаяа һананагүйбди. «Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалга» соо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан нимэ үгэнүүд элеэр соностоно: «Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлэгты; ...мяха, һү, үндэгэ болон бусад продуктнуудые улам ехээр үйлэдбэрилэгты». Партиин Центральна Комитедэй Хандалгын эдэ үгэнүүд бидэндэ сэхэ хабаатай.

Би залуу мал шахан таргалуулха гүүртые гурбадахи жэлээ даажа ябанаб. Намтан Татьяна Баинова, Михаил Калинин, Михаил Балаганский гэгшэд хамта ажаллана. Бүхыдөө 400 гаран толгой залуу мал харууһалнабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ залуу мал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые дунда зэргээр 365 кг. болгоод, гүрэндэ тушаагаа һэмди. Мүнөө сүүдхэ бүридэ малайнгаа шэгнүүр 1213 граммаар нэмээжэ байнабди. Энэмнай үбэлэй сагта муу бэшэ дүн гэжэ тоолоноб. Залуу малые һайнаар шахан таргалуулхын түлэ холисо тэжээлһээ гадна үбһэ, һолоомо, зеленко болон бусад тэжээл буйлуулжа малда үгэхэдэ, һайн байла.

Юрэнхыдөө, малаа һайнаар шахан таргалуулха эрхэ байдал хангагданхай. Малай, мүн малшадай байра һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Үбһэ болон бусад тэжээлнүүдые манай совхоз таһалгаряагүй зөөжэ, һайнаар бидэнии хангажа байдаг. Тэрэшэлэн мал шахан таргалуулдаг гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд материальна болон моральна талаараа һайнаар урмашуулагдадаг байна.

Манай гүүртын коллектив, партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан дүлэтэ үгэнүүдтэ харюу болгон, юһэдэхи табан жэлэй түсэб-даабаринуудые болзорһоонь холо урид дүүргэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлээд, байгша оной февралиин 15 болотор гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэбди гэжэ найдуулнабди.

Л. БАЛАГАНСКИЙ,
Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой мал шахан таргалуулдаг гүүртые даагша.

[ЭДЭ]БХИТЭДЭЙ СУГЛААН

[Хурамх]аанай аймагай [парти]йна эдэбхитэдэй [суглаа]ан һаяхан боложо [үнгэр]бэ. «КПСС-эй Цент[раль]на Комитедэй декаб[риин] (1974 он) Пленумэй, [СССР]-эй юһэдэхи зарла[лай] Верховно Соведэй [хоёр]дохи сессиин дүн[гүүд]» гэһэн асуудалаар [КПС]С-эй ЦК-гай гэшүүн, [КПСС-эй]ин Буряадай обко[мой] нэгэдэхи секретарь [нүхэр] А. У. Модогоев, энэ [асууд]ан дээрэ дэлгэрэнгы [элидх]эл хэһэн байна.

КПСС-эй райкомой, шалгалтын комиссиин гэшүүд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, предприятинуудай, совхозуудай эмхи зургаануудай партийна, комсомолой организацинуудай секретарьнар, профсоюзай комитедүүдэй, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, аймагай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд партийна эдэбхитэдэй суглаанай хүдэлмэридэ хабаадаа.

РЕСПУБЛИКАМНАЙ 1974 ондо—ГҮРЭНДӨӨ

65.979 тонно мяха, 132.657 тонно һү, 73.367 центнер нооһо, 94 миллион 475 мянган үндэгэ тушаажа, түсэбөө үлүүлээ

1975 ОНОЙ ЯНВАРИИН 1-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Мүрысэдэг аймагууд	Мяхан	Һүн	Нооһон	Үндэгэн
Баргажанай	102	110	100	144
Хурамхаанай	104	109	107	—
Бэшүүрэй	94	105	100	127
Мухар-Шэбэрэй	97	110	103	111
Яруунын	104	115	109	—
Захааминай	103	110	106	—
Зэдын	103	119	107	98
Сэлэнгын	101	100	106	—
Загарайн	103	108	109	200
Прибайкалиин	105	104	—	—
Кабанскын	101	112	—	107
Түнхэнэй	101	111	112	—
Ахын	102	121	116	—
Хэжэнгын	104	103	113	—
Хориин	105	111	108	106
Хяагтын	90	106	105	108
Улаан-Үдын	102	111	109	102
Хойто-Байгалай	101	148	—	—
Баунтын	109	101	—	—
Республика бүхыдөө:	100,4	109	106	103

Республикамнай гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха 1974 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Урзанда жэлэйхитэй сасуулжа үзэбэл, республикамнай гүрэндөө эды шэнээн ехэ продукци худалдаа: мяхан — 5.735 тонно, һүн — 11.924 тонно, нооһон — 9.468 центнер, үндэгэн — 8 миллион 499 мянган.

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй арадай ажахын түсэбые мяха, һү, нооһо, үндэгэ тушаалгаар дүүргэхэ хэрэгтэ республикын олонхи аймагууд урагшатайгаар хабаадаһан байна. Илангаяа Хурамхаанай, Яруунын, Загарайн, Түнхэнэй, Хориин, Улаан-Үдын болон бусад зарим аймагууд энэ даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлһэн, мүрысэгшэ аймагһаан түрүүлжэ гараһан байха юм.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб дүүргэхэ талаар республика дотор нилээд бэрхэшээлтэй байдал тохёолдоо һэн. Имагтал олохон аймагуудай түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй ашаар энэ бэрхэшээл дабагдаа гээшэ. Энэ талаар республикаяа гэдэргэ татагшадай тоодо Хяагтын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй аймагууд ороно. Эдэ гурбан томо аймагууд гүрэндөө 10 мянга гаран центнер мяха түсэбһөө дутуу тушаагаа, тэрэ тоодо Хяагтын аймаг — 5.210 центнер, Бэшүүрэй — 3.070, Мухар-Шэбэрэй аймаг — 2.630 центнер.

Республикын совхозуудай нэгэдэлэй предприятинууд, тэрэ тоодо һүнэй совхозуудай, зүгы үсхэбэрилдэг совхозуудай трестнүүд гүрэндэ мяха тушааха арадай ажахын түсэб дүүргээгүй үлөө. Илангаяа Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын, Худэриин, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм», Суулгын совхозууд, Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича», Хурамхаанай аймагай Һахалиин, Сэлэнгын аймагай Химнын, Тельманэй нэрэмжэтэ, Хэжэнгын аймагай Чисаанын, «Первомайский», Захааминай аймагай Харацайн, Бэшүүрэй аймагай Хёлгын, «Сибирь» совхозууд гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө холо дүүргээгүй һалаа.

Республикамнай 1974 оной арадай ажахын түсэбһөө үлүү 11.357 тонно һү гүрэндөө худалдаһан байна. Һү худалдаха түсэбөө бүхы аймагууд үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Илангаяа Зэдын, Яруунын, Кабанскын, Хойто-Байгалай, Түнхэнэй, Улаан-Үдын, Хориин аймагууд түсэбөө ехээр үлүүлһэн байна.

Тиигэбэшье гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө дүүргээгүй ажахынууд бии. Жэшээнь, һүнэй совхозуудай трестдэ мэдэлтэй «Авангард», «Одон» совхозууд, хони үсхэбэрилдэг совхозуудай трестын харьяата Химнын, Загаһатын, Худанай, зүгы үсхэбэрилдэг совхозуудай трестын Алтайн, Сэлэнгэ, трестнүүдтэ ородоггүй Оронгын, «Амалатский» совхозууд гүрэндэ һү тушааха арадай ажахын түсэбөө бэелүүлээгүй.

Гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө бүхы аймагуудай дүүргэжэ, республикаараа түсэбһөө үлүү 4.367 центнер нооһон худалдагдаһан байбашье, аймаг, республикаяа энэ талаар гэдэргэ татагшад ушарна. Тодорхойлбол; Баргажанай аймагай Читханай, Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард», Суулгын совхозууд, Зэдын аймагай Борьёогой, Сэлэнгын аймагай Химнын, Тельманэй нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй аймагай «Сибирь», Яруунын аймагай «Комсомольская», Захааминай аймагай Енгорбойн, Хэжэнгын аймагай «Первомайский», Хурамхаанай аймагай Хурамхаанай, Түнхэнэй аймагай Туранай совхозууд гээгдэлдэ ороо.

Арадай ажахын түсэбһөө үлүү 2 миллион 475 мянган үндэгэ бүхы республикамнай гүрэндөө тушаагаа. Энэ түсэбөө гансал Зэдын аймаг дүүргээгүй үлөө. Совхозуудай дундаһаа Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Хёлгын, Хяагтын аймагай «Пограничный» совхозууд түсэбөө бэелүүлээгүй.

Шэнэ жэлдэ, 1975 ондо гүрэндөө мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэбөө дүүргэхын, үлүүлхын түлөө жэлэй түрүүшын үдэрһөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ шухала.

БАМ-ай БАРИЛГА— БҮГЭДЭНЭЙ ХЭРЭГ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин 550 километрынь манай республикын хойто хоёр аймагуудай газар дээгүүр һэтэ гараха байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ ааб даа. Тэрэнэй 470 гаху километр Хойто-Байгалай аймагта хүртэнэ. Тиихэлээрээ энэ аймагай партийна организациин мүнөө үе сагай гайхамшаг ехэ барилгада оруулалсаха хубитань горитой болоно.

Энээнһээ уламжалан, КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой пленум «Байгал-Амарай түмэр замай магистраль тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой үндэһөөр аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Тус асуудалаар элидхэл хэһэн партиин райкомой нэгэдэхи секретарь П. И. Бутковский энэ ехэ барилгын удха шанар тухай, хүндэ хүшэр, орёо хүдэлмэритэй байһан тухай дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Хоёр ута тоннель, хэдэн олон томо, багашье хүүргэнүүд, гуша шахуу станци болон разъездүүд баригдаха, харгы табихын тула хэмгүй ехэ газар малтагдаха, обоологдохо байна.

Мүнөө үедэ энэ барилгада зорюулагдаһан бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри эхилээ. Түрүүшын бүлэг барилгашад 1974 оной май һарада Доодо-Ангарск тосхондо хүрэжэ ерээ һэн. Тэдэнэр тоннель малтаха, бариха 11-дэхи отрядай коллективэй гол хүсэниинь болоно. Мүнөө үедэ энэ отряд Тааза Уоян хоёрой хоорондохи автомобильна харгы барижа байна.

— Тоннельнэ 11-дэхи отрядай коллектив Тааза Уоян хоёрой хоорондохи харгы барилга дээрэ угаа габшагайгаар хүдэлжэ байна. Энээ мүнөө харгын баригдаха газарай модые сэбэрлэжэ дүүргэнхэй. Ехэ ашаатай томо машинануудай ябаха үбэлэй харгы бэлэн болохонь гээшэ, — гэжэ нүхэр Бутковский хэлээ.

Үнгэрһэн үедэ энэ отрядай хүдэлмэришэд поселогой гэрнүүдые, түмэр замаар ерэһэн ашаа буулгаха, хадагалха бааза, мүн ОРС-ын бааза барижа эхилээ. Энэ хүдэлмэри хэхэтэеэ хамта баригдахаа байгаа Байгалай тоннелиин шадар «Спецшахтастройн» түбхинэхэ газарые бэлдэжэ байна.

Гадна «Востоксибтрансстройн» барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын коллектив байгуулха бүлэг хүнүүд ерэһээр дүрбэ һара болоожо байна. Энэл үедэ «Уралстроймеханизаци» трестын мэдэлэй оньһожоруулагдамал нүүдэл дүрбэн колонно эмхидхэгдээ.

Ингэжэ Хойто-Байгалай аймагта энэ ехэ барилгада сэхэ хабаатай хүдэлмэри эхилээ гээшэ. Ажалша шэнэ коллективүүд мүндэлжэ, үдэр хоногой үнгэрхэ тума улам ургажа, хүсэ нэмэжэ, ажалайнгаа эршэ бүри шангадхажа байһан зэргэтэй. Тоннельнэ отрядай барилгашад 1975 ондо 11 миллион түхэригэй хүдэлмэри хэхэ түсэбтэ даабаритай. Тэрээл жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри гол түлэб дүүргэгдэхэ ёһотой.

Тиихэдэ барилга-хабсаралгын 572-дохи поездын коллектив Доодо-Ангарск, Уоян тосхонуудта барилгашадай байха гэрнүүдые бариха, түмэр замай баригдаха газарые модо шулуунһаань дүүһан сэбэрлэхэ, авто-харгы дээрэхи хүүргэнүүдые бариха гол уялгатай.

Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгын үргэдэхэтэй хамта аймагайнгаа хүдөө ажахые улам хүгжөөхэ ехэ аргатай болохомнай гэжэ элидхэлшэ элирхэйлээ. Энээнтэй хамта «Сельхозтехникын» отделение улам үргэдхэхэ, техникээр бэхижүүлхэ эрилтэ табигдана.

БАМ-ай барилгын бэлэдхэлэй хүдэлмэриин эхилхэһээ захалан, КПСС-эй райком, совет болон ажахын органууд, ниитын эмхинүүд түрүүшын барилгашадта түбхинэн һууриҗаха хэрэгтэнь али болохоор туһалха гэжэ ехэ оролдолго гаргана. Август һарада болоһон КПСС-эй райкомой бюро дээрэ барилгашадай дунда эмхидхэлэй-партийна, ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулха, тэдэнние культурно-ажаһуудалай талаар хангаха дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулганууд баталагдаа һэн.

БАМ-ай барилгашадай үбэлэй үедэ хүдэлхөөр хэр бэлэн байһан тухай асуудалаар түсхай зүблөөн КПСС-эй райкомдо болоһон байна. Мүн энэ асуудал бюро дээрэшье хэлсэгдээ. Эдэ хэмжээнүүд барилгашадай байдал һайжаруулха хэрэгтэ яһала һайнаар нүлөөлөө. Мүнөө тоннельнэ отрядай барилгын бүхы участогууд үбэлэй хаһые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Гэхэтэй хамта барилгашадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, эд бараагаар хангаха хэрэг һайнаар эмхидхэгдээ гэхын аргагүй. Оньһожоруулагдамал колоннонууд һанаһанда хүрэмөөр хүдэлнэгүй гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Хүдэлмэришэдэй байха гэр дуталдана, дулаан хубсаһаар хүсэд хангагдаагүй байһаар.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсагшад гол түлэб дутагдалнууд болон шиидхэбэреэ хүсэд олоодүй асуудалнууд тушаа тогтоо. Губхын түрүүндэ техническэ документнүүдые бэлдэхэ уялгатай проект зохёодог эмхи зургаануудта, институудта барилгашад ехэ эрилтэтэй байна. Техникэ болон түхеэрэлгэнүүд дуталдаһаар.

Политическэ хүдэлмэри һайжаруулха шухала. Тоннельнэ отрядта партком бии болгохо, колонно болон участогуудта партийна эхин организацинуудые байгуулха саг тулажа ерээ. Ингэжэ коммунистнуудай хүсэ нэгэдүүлжэ, партийна нүлөө үргэдхэхэ хэрэгтэй болоно. БАМ-ай барилгада ажаллажа байгшадые культурын, медицинскэ худалдаа наймаанай талаар хангаха хэрэгые үндэһөөрнь һайжаруулха эрилтэ табигдаа.

* * *

Удаань энэ пленум эмхидхэлэй асуудал шиидхэһэн байна. Ондоо хүдэлмэридэ ороһонтойнь дашарамдуулан, Е. П. Ненашевые КПСС-эй райкомой секретариин уялгаһаа пленум сүлөөлөө. КПСС-эй райкомой хоёрдохи секретаряар Д. М. Хоренов һунгагдаа. Тиихэдэ В. А. Бодров КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүнээр, секретаряар һунгагдаһан байна.

Г. ГАНЮГИН,
«Северный Байкал» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

РАЙКОМОЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ ПЛЕНУМ

КПСС-эй Хурамхаанай райкомой ээлжээтэ пленум боложо, Байгал-Амарай түмэр замай магистраль бариха тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй абаһан тогтоолые бэелүүлхэ талаар аймагай партийна организациин үмэнэхи зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Тус асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Дагбаев элидхэл хэһэн байна.

Аймагай хэлхеэ холбооной узелай начальник Т. И. Мисюркеев, оньһожоруулагдамал 139-дэхи колоннын партийна эхин организациин секретарь В. А. Шлыков, аймагай главна врач С. Б. Булгатова, райпогой түрүүлэгшэ Ц. Д. Гармаев, харгы барилгын үйлэдбэриин управлениин начальник Х. Д. Базаров, Дэрэнэй сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ц. Баторов болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа.

КПСС-эй райкомой пленумэй хүдэлмэридэ партиин обкомой барилгын таһагые даагша С. Л. Ошоров хабаадалсаһан, үгэ хэлэһэн байна.

Зүбшэгдэһэн асуудалаараа КПСС-эй райкомой пленум зохихо тогтоол, дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулгануудые баталан абаа.

Б. ДАРМАЕВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ХАМАР ДАБААНАЙ АРА ТАЛАДА

РЕПОРТАЖ

«...Наранай галтайда дабшуулая», — гэлсээд, Тамча тосхонһоо гараһаар зүүн хойто зүг барин, Хамар Дабаанай ууланууд тээшэ нэгэлэнэбди. Орьёл үндэрнүүдэй хүндыгөөр, хүтэл дабаа дабан, хадын ташалан зүбшаншье зурыһан харгыгаар табилуулнабди. Шэдхэ бүтүү тайгын гулдагар гоё модото ой үглөөнэй жабарта хүүенэ. Дүшөөд модо ябаад байтарнай, харгымнай баруун хойшоо хотирбо. Уданшьегүй тайгын соорхойдохи наруули газарта түбхинэһэн Сэлэнгын леспромхозой дээдэ склад хүрэгдэбэ.

Трактор машинын дүнгинэхэ, электро-хюрөөгэй һиинаха, арьял үндэр нарһануудай унаха абяан элихэнээр дуулдана.

Ажалдаа башарһан бүхэриг бэрхэ электро-хюрөөшэд гүнзэгы саһа умбажа, нарһанһаа нарһанда ошоно. Хэдыхэн минута соо нарһан тайрагдаад, газарта унана. Тэрэнэй һүүлээр гэшүүһэнһээ сэбэрлэгдэһэн модые трактораар таллуулан шэрэнэ. Иван Григорьевич Дилнов, Елуп Александрович Баннов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг леспромхозой түрүү бригадануудай гэшүүд һарадаа 1.300 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаритай аад, 2.000 кубометр модо бэлэдхэнэ. Тээ саанахана Будажап Цыдендамбаевич Цыренжапов трактораар модо таллуулан шэрэнэ. Энэ нүхэрнай халаанайнгаа даабарие 135 — 140 процентээр үлүүлэн дүүргэдэг. Будажап алишье юумэндэ бэрхэ, илангаяа техникэ һайнаар мэдэнэ.

Эндэ байтарнай «ЗИЛ-157» маркын адар томо ашаанай машинанууд хүрэжэ ерэбэд. Леспромхозой эрхим жолоошон Виктор Сергеевич Бурундуков, Фёдор Алексеевич Портнягин, Андрей Георгиевич Баландин гэгшэдтэй танилсаһан, тэдэнэй ажал хэрэгээр һонирхоһон байнабди. Тэдэнэр модо зөөхэ һара бүриингөө түсэбые 120 — 130 процент дүүргэнэ.

— Сэхыень хэлэхэдэ, бидэнэр хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэтэйгээр хүдэлжэ байнабди. Манай леспромхозой автогаражай хүдэлмэришэд модо зөөхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэе гээ, — гэжэ Виктор Бурундуков омогорхолтойгоор мэдүүлбэ.

Бусаха харгыдаа бульдозерист Георгий Дукин гэгшэтэй танилсагдаа. Энэ нүхэрнай модо шэрэгшэдэй харгы заһадаг, айхабтар хэрэгтэй ажал бүтээдэг, норможо 150 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэг, һара бүри мүнгэн шангаар урмашуулагдадаг.

Түмэр харгын хажуудахана түбхинэһэн леспромхозой доодо склад. Хада болотор обоолһон модон.

— Ойһоо асарагдаһан модо сортлон илгахадаа, ута модоной узуурыень шпал болохоор, дундуурхиинень гэр барилгада гү, али бусад шухала хэрэгсэлдэ, үзүүрыень жэжэ мебельдэ илгаха хэрэгтэй, — гэжэ бригадир Григорий Иванович Балаганский хөөрэнэ.

— Модо бэлэдхэгшэдэй хүдэлмэри али зэргээр хүнгэдхэгдөөб? — гэһэн асуулалтай леспромхозой ахалагша экономист нүхэр Гомбоевто хандабабди.

— Жэшээнь, вагонуудта модо ашахадаа хүсэ ехэтэй автокрануудые ашагланабди. Эдэ бүдүүн мододые бар хүсөөр вагонуудта тээхэ болоо һаа, хэды ехэ гаргашатай, аюултай, удааншье байхаа гээшэб! Юрэдөөл, модо унагааха, шэрэхэ, тээхэ, зөөхэ хүшэр хүндэ ажал имагтал оньһон техникын хүсөөр бүтээгдэнэ бшуу, — гэжэ тэрэ харюусаба.

Тус леспромхозой доодо складта ажалладаг хүдэлмэришэдэй ажал хэрэг мүн лэ һайн байна. Энэ складай ехэнхи ажал оньһожоруулагдаа. Леспромхозой доодо складай хамаг ажалай 75 процентнь оньһожоруулагдаһан байна. Вагонуудта модо ашаха ажал илангаяа һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Дондок Банзаракцаевич Ванчиковай хүтэлбэрилдэг модо ашадаг бригадын гэшүүд һара бүриингөө түсэбые 136,9 процент дүүргэнэ.

Үшөө нэгэ зүйл. Жэлэй эхиндэ ажалшадай хэрэглэлэй эд бараа хэхэ цех ашаглалгада тушаагдаһан. Сэлэнгын леспромхозой коллектив модо бэлэдхэхэ технологие улам һайжаруулха, чарижуулха асуудалда, техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, үйлэдбэри һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоно.

— Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи тодорхойлхы жэлэй даабариһаа гадуур, манай коллектив түрэл оронойнгоо барилгануудта 8 мянган кубометр модо эльгээгээ, — гэжэ Сэлэнгын леспромхозой директор А. С. Игнатьев мэдүүлээ.

Тайгада трактор машинануудай таршаганаан үдэршье, һүнишье замханагүй. Сэлэнгын леспромхозой коллектив юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүри эршэмтэйгээр ажаллана.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

ҮГ ЗАЛГАГШАД

Үе наһаараа мал ажалда ябаһанайнгаа һүүлээр амаралтада гарахадаа, даажа ябаһан адуу малаа үрэ хүүгэдтээ даалгадаг һайхан заншал бии. Һүүлдэнь тэдээндээ таһалгаряагүй туһалжа, захяа заабари хэлэжэ, һургажа ябадаг гуримтай.

Эхэ эсэгын хүн болгоһон урманда, аша туһыень һайнаар харюулха гэжэ ойлгожо ябаһан үхибүүд тад ондоо байдаг. Мал гэхэдэ урагшаа зүдхэдэг залуушуул яһала олон.

Мүнөө мэргэжэл шудалжа, эрдэмэй дээжэ абаһан зон, захаһаа абахада врачнууд, багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, жолоошод, трактористнуудшье элбэгжээ.

Тиигэжэ юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ хараалагдаһан даабаринуудаа бэелүүлхын тулада «Улаан Аха» колхозой залуушуул өөһэдынгөө хубитые нилээд нэмээлсэһэн байна. Олонхи залуушуул мал ажал дээрэ хүдэлмэрилөө.

Тэдэнэй тоодо хонишон Должид Семенова ороно. Найман класс дүүргээд, эжы, абынгаа ажалые халан абахам гэжэ бодоо. Тиигээд хэдэн жэлдэ эрьенүүдые харууһалһан, нооһо хайшалдаг һэн. Һүүлдэнь эрэ хурьгадые даажа абаад, тэдэнэйнгээ шэгнүүрыень 45 — 50 килограммда хүргөөд, гүрэндэ худалдадаг бэлэй.

Эрье, эхэ хонидой ажал адли бэшэ. Хурьгалха хонидые харууһалхада нилээд хүшэр байдагынь мэдээжэ. Теэд Должид басаган энээнһээ сухаряагүй, эхэ хонидой отарада хоёрдохи жэлээ ажаллажа байна. Урзанда хонин бүриһөө 80 гаран хурьга абаа. Нооһонойнь шанар дээшэлээ. Бэрхэ хонишон гэжэ нүхэдынь хэлсэдэг болонхой.

Энэ жэлэй үбэлжэлгын үедэ Должид басаган эжытэйгээ 260 эхэ хони харууһална. Хото хорёогоо намар байхада, дулаалжа, үбһэ тэжээлээ хүсэд хүрэхөөр зөөжэ абаа. Шэнэ түлнүүдые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтажа абаад, хурьгадаа тобир һайнаар түлжүүлхэ гэһэн уялгатай юм.

Тиихэдэ Обоото гэжэ һууринда Янжама Шагдурова эбэртэ мал харууһална. Энэ басагые нютаг зониинь магтадаг.

Колхозой правлени Янжама басаганда нэгэл ажал даалгаад байдаггүй, харин элдэбын юумэ хүүлэдэг. Эдэ бүгэдэһөө комсомол басаган арсаха гээшые огто мэдэдэггүй.

Янжама хонишье хараа, малшье адуулаа. Һаалишаншье болоод үзөө. Нёдондо зун колхозойнгоо нэгэ һаалишанай эмшэлгэндэ ошоходо, Янжама басаган хайнаг үнеэдые һаажа, түсэбөө һайнаар дүүргээ. Харин һаалишанайнь ажалдаа гараходань Янжама хүхүүли гунжадые даажа абаад, харууһалжа байна. 70 — 80 тугалтай гунжадайнь тэнхээ тамир яһала һайнууд, хото хорёогоо һайнаар дулаалаа. Сэдэн эжынь басаганайнгаа ажалда сула хамһалсадаг, захяа заабари үгэдэг. Сэдэнэй ажалые колхозой правлени үндэрөөр сэгнэжэ, һаяхан хамтын суглаан дээрэ хэлсэжэ, Сэдэн Шагдуровае колхозой «Хүндэлэлэй дэбтэр» дээрэ бэшэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Колхозой коммунистнар Должид, Янжама хоёрой ажалдаа үльгэр жэшээ харуулжа ажалладагыень анхаралдаа абан, эдэ хоёр залуушуулые КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абаһан байна. Мүнөө залуу коммунистнууд хүсэл эрмэлзэлгээ улам эршэдхэн, энэ жэлэйнгээ үбэлжэлгые һайнаар, нэгэшье мал гарзада оруулангүй дабажа гараха гэһэн оролдолго гаргажа байна.

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГУД ДЭЭРЭ: 1. Мал адуулагша Я. Шагдурова. 2. Хонин һүрэг үглөөнэй бэлшээридэ гаража ябана.
Ахын аймаг. Авторай фото.

ЭКОНОМИЧЕСКА ҺУРАЛСАЛ — ПРЕДПРИЯТИДА

УКРАИНЫН ССР. Сумскын М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой партийна комитет хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө экономико шудалха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг байна. Предприятида технико-экономическа эрдэмэй университет, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй семинар болон коммунис ажалай һургуули хүдэлнэ. Дүй дүршэлтэй экономистнууд лекцинүүдые уншана, хэшээлнүүдые үнгэргэнэ. Экономическа һуралсал хүтэлбэрилхэ методическа комитет тэрэнэй ажалые хинан шалгана. Заводой түрүү мэргэжэлтэд тус соведэй бүридэлдэ ородог.

Дүрбэ хахад мянга гаран хүн экономическа һуралсалай системэдэ хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай һургуулиин пропагандист, модельнэ цехэй экономист Э. Б. Крупчан хэшээлдээ бэлдэжэ һууна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭКОНОМИКО ШУДАЛХА БУЛА

СОВХОЗУУДТА АЖАХЫН ТООСО ХЭРЭГЛЭХЭ ШЭНЭ ШАТА

Манай орондо эмхидхэгдэһэн совхозууд таби гаран жэлэй туршада экономическа, эмхидхэлэйнгээ талааршье хүгжэһэн байна. Гүрэмнай совхозуудта сэхэ нүлөөлхэ зуураа, үйлэдбэриинь шэлэлые тодорхойлно, тэдэнэй гаргаһан продукциинь түсэбэй ёһоор хэрэглэнэ.

Тус-тус зононуудтахи совхозуудай байгаалиин ба экономическа эрхэ байдал хараадаа абажа, 1954 ондо, мүн саашанхи жэлнүүдтэ продукци тушаан абаха сэн шэнээр тогтооһон ушар ажахын тоосоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулхада ехээр нүлөөлөө.

Совхозуудай сэбэр олзыень хубааха гуримай 1968 онһоо хубилгагдаһан ушар мүн лэ ажахын тоосоое саашадань гуримшуулха хэрэгтэ ехэ удха шанартай байгаа. Энээнэй ёһоор хубаарилагдаһан олзынь 43 процент совхозой фонднуудта үлөөгдэнэ, бэшэнь — бүхэсоюзна, республиканска мүрысөөнүүдтэ шалгарагшадта үгтэхэ шанда, ажахынгаа эрьесын фондын мүнгэ зөөри дээшэлүүлгэдэ, малай тоо толгой олошоруулгада, үйлэдбэреэ хүгжөөлгэдэ мүнгэ зөөри һомололгодо, коммунальна болон ажаһуудалай талаар түсэбтэ гаргашануудые түлэлгэдэ, мүн профсоюзна организацинуудта дамжуулан үгтэһэн гэр байрануудые ашаглалгада хэрэглэгдэһэн гаргашануудые түлэлгэдэ зорюулагдана. Совхозуудһаа ородог сэбэр олзын бусад хубинь сэхэ гүрэнэй бюджедтэ оруулагдана.

1954 — 1970 онуудта орон доторнай экономикынгоо талаар һула гэжэ тоологдоһон 26 мянга шахуу колхозууд хубилгагдажа, совхозууд болгогдоо.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр, хүдөө ажахын продукци ехээр үйлэдбэрилэгшэдые экономическа талаарнь урмашуулха совхозуудай, мүн гүрэнэй хүдөө ажахын бусадшье предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдые материальна талаарнь урмашуулха зорилгоор КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1967 оной апрелиин 13-да тогтоол батала абахадаа, совхозуудые, үүлтэртэ малай, мүн морин заводуудые; шубуунай фабрика болон питомнигуудые, хүдөө ажахын туршалгын, һуралсалай-туршалгын ажахынуудые, мүн гүрэнэй хүдөө ажахын бусадшье предприятинуудые бүхыдэнь ажахын тоосоондо оруулха шухала гэжэ мэдэрһэн байгаа.

Ажахын тоосоондо хүсэдөөр оруулагдаһан ажахынууд бүхы гаргашаяа өөрөө харюулха, үйлэдбэреэ дам саашань үргэдхэхэ, хүнүүдые экономическа талаарнь урмашуулдаг фонднуудые, мүн бусадшье фонднуудые бии болгохо, банкһаа зээлээр абаһан мүнгөө өөрынгөө хүсөөр саг соонь бусааха зэргэтэй. Ажахын тоосоондо хүсэд оруулагдаһан совхозуудай гүрэндэ худалдаһан продукциин сэн колхозуудһаа худалдан абалгын нэмэлгэ сэндэ адляар тогтоогдоһон байна.

Совхозууд үйлэдбэреэ эрхилхэ талаар олон юумэеэ өөһэдөө мэдээд шиидхэдэг болоо. Дээдын зургаануудай совхозуудта хүргэдэг түсэбынь олон талаараа хизаарлагдаа. Ажахын тоосоондо хүсэд оруулагдаһан совхозуудай түсэбтэ олзо оршын юрэнхы хэмжээнь ажахынуудай зүгһөө тодорхойлогдожо, дээдын зургаануудаар баталагдадаг болонхой.

Түсэбэй бусад хубинь дээдын зургаануудаар баталагдадаггүй, харин сэхэ предприятинуудай зүгһөө хараалагдан зохёогдодог болоо.

Зүгөөр хэрэгтэй болоо һаань, гүрэндэ продукци худалдаха түсэбые зарим ажахынуудта хубилгаха эрхэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, союзна, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ олгогдонхой. Иимэ хубилалтанууд ажахынуудай зүбшөөлтэйгөөр хэгдэдэг байна. Мүн нэгэн доро бусадшье шухала хубилалтанууд түсэбтэ оруулагдажа болохо юм.

Үйлэдбэриин гол фонднуудые һайнаар ашаглахынь тула предприятинуудай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тогтоогдоо, тиихэдээ предприятинуудай өөрынгөө сэбэр олзоһоо үргэдхэһэн гол фонднуудһаань хоёр жэлэй туршада түлөөһэ гүрэн абахагүй байна.

Ажахын тоосоондо хүсэд оруулагдаһан, гүрэнэй түсэб дүүргэһэн предприятинууд ажахын олон тоото асуудалнуудые бэеэ даагаад шиидхэхэ эрхэтэй гэжэ тогтоогдоо.

Бэлэдхэлэй эмхи зургаануудта тушаагдаагүй овощ, үрэ жэмэс, мүн түргөөр гутадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые, хартаабха болон шубуунуудые гүрэнэй болон кооперативна эмхи зургаануудта, өөрынгөө республикын дэлгүүр дээрэ, мүн хоёр талаһаа зүбшэжэ хэлсэһэн сэнгээр ондоо республикануудташье наймаалжа болохо гэжэ совхозуудта дурадхагдаа. Тиихэдээ тушаагдаһан эдэ зүйлнүүд гүрэндэ худалдаха түсэбтэ (дэлгүүр дээрэ худалдаһанһаа бэшэнниинь) оруулагдаха байна.

1969 оной январиин 1-нээ манай республикын Борьёогой, «Октябрьский», «Заречный» совхозууд ажахын тоосоондо хүсэд оруулагдаһан юм. Гол түлэб тогтууритай ашаг олзо абадаг совхозууд лэ тэдэ жэлнүүдтэ ажахын тоосоондо хүсэд оруулагдаһан байгаа.

СССР-эй финансын министерствэтэй, СССР-эй гүрэнэй банктай зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр шэнээр эмхидхэгдэһэн совхозуудые, гүрэнэй хүдөө ажахын бусадшье предприятинуудые ажахын тоосоондо хүсэд оруулха эрхэ союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ олгогдоһон байгаа.

Манай республикада 1974 оной эхёэр «Птицеп... «Скотопром» трестын... рьяата, бүхы совхозуу... рэшэлэн 1972 ондо с... зуудай республиканска... дэлдэ дамжуулан үг... зарим совхозууд аж... тоосоондо хүсэд оруул... ба гээшэ. Эдэ совхоз... заримаһиинь сэбэр олз... гаар абадаг дээрэһээ өө... гөө зөөреэр үйлэдбэрэ... гөөр хүгжөөхэ аргагүй... шоо. КПСС-эй Центра... Комитет, СССР-эй Ми... нүүдэй Совет «Совхозу... мүн гүрэнэй хүдөө аж... бусадшье предприятин... ажахын тоосо бэелү... асуудалые дам саашань... жаруулха хэмжээнүүд... хай» тогтоолые 1973... ноябриин 20-до баталан... хадаа, сэбэр олзо е... мүн багаар абадаг со... зуудай финансын талаар... ондоо арга боломжотой... һые хараадаа абаһан... СССР-эй Хүдөө ажахын... нистерствын бүхы совхо... дые 1974 — 1975 ону... туршада ажахын тоосо... хүсэд оруулха шухала... хараалагдаһан байгаа.

Гол фонднуудаар х... хангагдаагүй, сэбэр олзо... гатай совхозууд үйлэдбэ... барилгануудые бодхоох... өөрынгөө мүнгэ зөөри х... лэхэһээ гадна, хэрбээ... гэ зөөриинь дуталдаа һ... бюджедэй мүнгэнһөө ... шухала гэжэ КПСС-эй ... ральна Комитет, СС... Министрнүүдэй Совет ... тоогоо. Өөрын мүн... эрьесын норматив д... лүүлгэдэ, ашаг шэмэ ү... гол һүрэгүүдые бүридү... дэ өөрынгөө зөөри хэрэг... хэрбээ зөөриин дута... байгаа һаань, СССР-эй... рэнэй банкһаа хоёр ж... болзороор зээли үгэхэ ш... ла гэжэ хараалагда... Хэрбээ дурсагдаһан со... зуудай үриеэ өөрынгөө ... гөөр түлэхэ аргагүй ба... һаань, бюджетнэ мүнгэ... түлэгдэдэг байна.

Гарзатайгаар ажал... хүдөө ажахын предпри... нуудта материальна тала... урмашуулгын фонддо ... процент (бүхы хүдэлмэри... шэдтэ зорюулагдаһан ж... салин хүлһэнэй түсэбтэ ф... дын 12 процентһээ дээш... шэнь), социально-культ... хэмжээ ябуулгануудта, ... байра барилгада зорюула... һан фондо 10 процент ... гэн (энэнь һүүлэй гү... жэлэй туршада гарза хэ... хэмжээе доошолуулжа, ... дөө ажахын продукци га... гые дээшэлүүлһэн мү... һөө) һомологдодог ба... Материальна талаарнь у... шуулха фондын байгуула... жа шадагдахагүй, гарза... хидолтой совхозуудта, ... шэлэн ашаг олзо баг... ажахынуудта дурсагд... фонд дээдын зургаану... захиралтаар бүхы хүдэ... рилэгшэдэй жэлэй түс... фондын 2 процентын ... жээтэйгээр байгуулагда...

А. КУЗЬМИН,
совхозуудай нэгэдэлэй тоо бүридхэлгын тоосоной таһагай начальник.
А. ОШОРОВ,
түсэблэлгын-экономическа таһагай начальник.

ВДНХ-һаа БУСАБА

Тулдуунай совхозой һаалишан М. И. Матвеева жэл бүри ажалдаа амжалта туйлажа, коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ түрүү һаалишан даажа байһан үнеэдэйнгээ толгой бүриһөө 2300 килограмм һү һааха гэһэн уялга абаа һэн. Үнгэрһэн жэлэй декабрь һарын эхээр тэрэ найдуулһан үгэдөө хүрөө. Гансахан ноябрь һарада тэрэ үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ хахад пууд һү һаажа гараа.

Түсэбтэ табан жэлэй хараа зорилгонуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна мүрысөөндэ шалгарһан һаалишан М. И. Матвеева совхозой дирекциин, парткомой болон рабочкомой Хүндэлэлэй грамотада, мүнгэн шанда хүртэжэ, социалис мүрысөөнэй гуримай ёһоор ВДНХ ошохо путевкоор шагнагдаһан байгаа.

1974 оной 11 һарын туршада үйлэдбэриингөө түсэб 101 процент дүүргэжэ, түгэсхэхы жэлэй түсэбые һара урид бэелүүлжэ эхилһэн түрүү гүүртые даагша Т. Г. Тогмитов ВДНХ-да ошохо путевкодо мүн лэ хүртөө.

— Үнгэрэгшэ 1974 он ажабайдалдамнай ехэ баяр асараа. Юуб гэхэдэ, Эхэ оронойнгоо зүрхэн — Москвагаар айлшалаад, нютагаа бусажа ерэбэбди. Хараһан үзэһэн юумэн яһала дааха... Хөөрэхэ болоо һаа, бараг хаар бэшэ шэнги һанагда... Омог дүүрэнээр шэнэ жэл... угтаад, түсэбтэ табан жэл... түгэсхэхы жэлдэ үшөө һ... наар ажаллажа, ажалай ш... амжалта туйлаха зори... урдаа табинабди, — гэ... ВДНХ-да ошожо ерэ... малшад омогтойгоор хөөр... нэ.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.
Яруунын аймаг.

Энэ хуудаһанда манай Улаан-Үдын I-дэхи интернат һургуулиин һурагшадай бүтээлнүүд тухай уншагты.

ХОНХО

№ 42

ГҮНЗЭГЫ ХУДАГАЙ УҺАН

АНГАМА халуунда ундаа хүреод ябахадаа, хадын боориһоо харьялан урдагша булагтай ушарбал яатараа баясадагбибди. Үгышье һаа, аяма халуун аянай ута хоёрһоо эсэшоод, ямар нэгэн һууринда хүрэжэ, тонгос гэхээр бэлэн байһан «тохорюунтай» айл тээшэ шаглэжэ:

— Хүйтэн уһа уулгыт!—гэжэ гүйха ушар гараха. Орой дээрэмнай сэнхингшэ огторгой шэнги, һайхан нюдэтэй, нарин сагаан шарайтай ород бэриин шамдуун худагтаа ошожо, «ута хүзүүтэ модон тохорюугаа» тонгос гүүлээд, хүнэгөөр билтарма уһа гаргажа үгэхэдэнь, шанагаар дүүрэн удхажа, ундаа хүрэһэнөө һанан-һанан гудамхихаш.

Ажалдаа дарагдаад, тон сүлөөгүй ябажа ябатараа, түрэл хэлэнэйнгээ баялигтай рэнтэ ушархадаа, минии сэдьхэлдэ тон тиимэрхүү мэдэрэл мүндэлдэг.

Гүнзэгы худагай уһан һайхан,
Гүрбэл могойн хэлэн һайхан...

Энээхэн таабариин ондоо тайлбаритайшье һаань, аман үгын баялигтай ушарха бүреэ ходо һанаандаа оруулдагби.

БУРЯАД хэлэнэй багшанарай дунда тон эдэбхитэйгээр хүдэлдэг нүхэд олон. Тэдэнэр шабинарайнгаа хүсөөр түрэл арадайнгаа аман зохёолой баялиг суглуулжа, согсолжо, гар бэшэмэл журналнуудта толилжо, сэгнэшэгүй һайхан юумэ хэжэ байдаг гэжэ мэдээжэ.

Тэдэнэй нэгэн — РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша Хандама Дугаровна Дамдинова. Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулида ошоходоо, буряад хэлэ, бэшэгэй кабинедтэ би сродогби. Кабинедэй хадагаламжын таһалга соо одоо юун үгыб даа! Һурагшадай гараар хэгдэһэн яар-ябта таблицанууд, дидактическа, хубаариин материалнууд, техническэ хэрэгсэлнүүд—хамаг юумэн хуу бии. Гансахан гар бэшэмэл журналнуудыень, «Зүрхэнэй дуун» гэжэ ханын һониной монсойлгон эбхэһэн номернуудыень тооложо барахаар бэшэ. Уран зохёолнуудай удхаар хэгдэһэн зурагууд хэдэн альбом болодог.

Хандама Дугаровна шабинарайнгаа ута амаралтануудай үедэ гэртээ харихада, үбгэн аба, эжынэрһээ, түрэл түтимһөө, хүдөөгэй зонһоо үльгэр, онтохон, оньһон хошоо үгэ, таабари мэтын зүйлнүүдые бэшэжэ абаад, һургуулидаа асархыень даабари үгэдэг зантай. Һурагшад аман зохёол бэшэжэ абадаг шадабаритай болодог. Гадна арадай аман зохёолтой ходо ушаржа ябахадаа, түрэл хэлэнэйнгээ баялигые сэгнэжэ һурана бшуу.

ҮШӨӨ тиихэдэ Х. Д. Дамдинова гуурһаяа туршажа, зохёол бэшэхыень шабинараа зоригжуулжа байдаг. Далаад онуудай эхеэр 1-дэхи интернат һургуулиин һурагшадай бэшэһэн, суглуулһан, зураһан юумэнүүдые харуулһан «Хонхын» тусхай номер гараһан юм. «Хонхын» ондоошье номернуудта тэндэхи һурагшадай туршалганууд гарадаг байгаа.

— Багануудай, дундуур классуудта һурадагуудай дунда бэшэдэг үхибүүд угаа олон байдаг. Ахамад класста үсөөншэг болодог. Тиигээд аргагүй эдэбхитэйгээр бэшэжэ ябана гэн гэһэйшни, һургуулияа дүүргээд, институтда һуража ябатараа гү, юрэдөө, хаанаб даа, нэгэ тээ ошоод лэ, тэрэ бадаргаһан дүлэмнай пүс гээд лэ унтаршадаг гээшэ ха,—гэжэ Хандама Дугаровна эдир бэшэгшэдэй республиканска слёдой ендэрһээ гомдонгёор хэлэжэ байгаа агша һэн. Тэрэниень иигэжэ буруушааха дуран хүрэнэ: таанарай бадаргаһан дүлэн залиран залиршана бэшэ, тэрэнь шабинарайтнай сэдьхэлдэ наһан соонь бадархадажа ябахал. Үнэхөөрөөшье, багадаа шүлэг бэшэдэг, зохёол зохёодог үхибүүд ургахадаа, булта поэдүүд, уран зохёолшод болошодог бэшэ ха юм. Юрэдөө арадай аман зохёол, литература мэдэхэ, тэрээндэ эмэрхэй зон болохонь арсашагүй. Гадна, түрэл үгэеэ сэгнэдэг болоһон хүн гээшэ ород хэлэндэшье абьяастайгаар һурадаг юм гэжэ эрдэмтэд ажаглаһан байдаг. Саашадаа ород хэлэнһээ гадна, хари хэлэшье шудалхадань, түрэлхи хэлэнэй багшанарай үүргэ оролсоһон лэ байха болоно бэшэ гү? Холуур бодожо үзэхэдэ, тиимэ байнал даа.

РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша Х. Д. Дамдиновагай хүүлэһэн, суглуулһан юумые харахадаа, эды ехэ баялигынь хожомоо һургуулиингаа музейн үнэтэй сэнтэй экспонадууд болохо аабза, ерээдүйн эрдэмтэд хамсыгаа шаман эдээниие шэнжэлхэ аабза гэжэ һанагдаа һэн. Мүнөөнэйнь шабинарай дундашье ерээдүйн шэнжэлэгшэд ургажа байгаа юм аалам даа, яажа мэдэхэб.

Мүнөөдэрэйнгөө «Хонходо» интернат һургуулиин һурагшадай уран зохёолой нэгэдэлэй хүдэлмэриие харуулха гэжэ оролдобобди.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ЛЕНИН МАНТАЙ

(ПУБЛИЦИСТИКЭ)

Владимир Ильич Лениниие бүхы арад зон багшамнай гэдэг. Эгээл түрүү, эгээ эрхим багшамнай юм. Юундэб гэхэдэ, Владимир Ильич бүхы арад зондо хайшан гэжэ хүнэр хүндэ байдалаа һайжаруулхаб, уйдхар гасалан, ядалай зоболонгһоо хайшан гэжэ гаргаха гэжэ анха түрүүн һанаһан байна.

«Жэгэндээршэһэн дэлхэйн хүгшэм бүтүү хабхар соо Ленинэй носооһон гал дүлэниие унтараамаар хүсэн гэжэ үгы. Дэлхэй дээрэ хэтэ мүнхын урасхаалда үнэхөөр хүртэһэн энэ хүн шэнги, тиимэ хүн гэжэ байгаагүй». (М. Горький).

Революциин урда тээ буряад арадай ажабайдал ехэ хүшэр хүндэ байгаа. Тала дайдынгаа баян байбашье, буряад арад арай шамай амидаран байгша һэн. Үгытэй хүнүүд һэрхигэр соорхой һэеы эртэй, толгой тоолон үзэг ном мэдэхэгүй, хүл нюсэгэн, гэдэһэ хооһон һуудаг байгаа.

Буряад арадай нимэ хүшэр хүндэ байдалдань Владимир Ильич Ленин ехэ туһа хүргэһэн байна. Ленинэй хүтэлбэри доро олон революционер айл аймагаар ябадаг, хүн зонтой хөөрэлдэдэг, юундэ олонхи хүн үгытэй, үсөөниинь баян байнаб гэжэ хүн зондо ойлгуулдаг байгаа.

Владимир Ильич ехэ олон нүхэдтэй, бидоо нэгэшье багша нимэ олон шабинартай байгаагүй. Буряад зон Ленин багшын һургаал заабари баримталжа, ноёд баядайнгаа урдаһаа тэмсэн бодоо. Удаань бүхы Россин үгытэй ангиие байлдаанда бодхооходонь, буряадууд Ленинэй замаар, Ленинэй заабаряар хуушан хуулиие унагаалсаһан юм. Мүнөө үелөөтэ Буряад орондо Лениниие мэдэхэгүй хүн байхагүй, Лениниие танихагүй айл байхагүй.

Владимир Ильич оройдоошье мартагдашагүй, шэнэ байдал арад зондо олгоһон, зол жаргал түхөөһэн, бүхы арадуудые ахa дүүнэр болгоһон, ород ба буряад арадые анда нүхэд болгоһон багша юм.

Ленин мантайш,
Хододоо мантайш.

Зам дээрэнь ушарһан олон тоото бэрхэшээлнүүдые Совет гүрэн дабажа гараад, мүнөө хүгжэлтэ түгэс ажахытай, һалбаран мандаһан соёл культуратай, хүсэтэ социалис гүрэн болонхой. Ленин ерээдүйн байдал тухай бодомжолходоо, ажахын, соёл культурын хүгжэлтэ, эрдэм ба техникын хүгжэлтэ, шэнэ туйлалтанууд Совет социалис республикые бүри баян дэлгэр, бүри хүсэтэй болгохо, эб найрамдалай түлөө, арадуудай ажабайдалһаа дайн дажарые эсэслэн үгы хахын түлөө тэмсэдэг болгохол байха гэжэ хэлэдэг бэлэй. Совет орон мүнөө үнэхөөрөө тиимэ болонхой.

1974 оной январиин 21-дэ Ленинэй нүгшэһөөр 50 жэлэй ой гүйсөө. Совет арад Ленинэй захяа заабаринуудые бэелүүлхын тула 50 жэлэй туршада хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые согсолоо.

Мүн лэ манай республика ехэ амжалтануудые туйлаа. Энэ үедэ ехэ олон фабрика, заводууд, һургуулинууд, больницанууд, театрнууд бодоо. Манай республикын ниислэл хото — Улаан-Үдэдэ дээдэ 6 һургуули, 23 училищи ба техникум, 3 театр бии. Ленинэй орденоор шагнагдаһан локомотив-вагон заһабарилрилгын завод ба мяханай комбинат бии. Колхоз, совхозуудта олонхи ажал оньһожоруулагданхай. Владимир Ильич Ленинэй ашаар манай республика нимэ һайхан сэнгэлиг ажабайдалтай болоо.

ДАШИДОРЖИЕВА Вика,
9-дэхи «Б» классай һурагша.

«БУРЯАД СЭРЭГШЭ».

7-дохи классай һурагша Миша Тумуровай зураг.

БАГШАДАА БЭШЭГ

Үерлэн урдаһан
горхондол,
Үнгэрнэл бусашагүй
жэлнүүд.
Үсэгэлдэр намда
хэлэһэндэл,
Үлөөл танай захианууд:,
«Хүниие аюулда орхингүй,
Хододоо түрүү һанаатай,
Хорото шэрүүн һалхиие
Харгыһаа зайлуулан
ябаарайт!...»
Найдажа танай хэлэһэн
Нангин үгэнүүд —
зүрхэндэм,
Наранай дулаан элшэдэл,
Намайе дулаасуулан
байхал.

Багшамни!
Уршалаатаһан
Урихан шарайтнай,
Ульһатай дулаахан
нюдэнтнай
Урдам ходол харагдаад,
Баясуулан намайе
зоригжуулнал!

БУДАЕВА Любовь.

«ЭРХИМ ҺААЛИШАН».

7-дохи «б» классай һурагша Даша Жамьяндабаевай зураг.

ЮУНДЭ „ЮБИЛЕЙНЭ" ГЭЖЭ НЭРЭТЭЙБ?

(НАЙРУУЛГА)

Нима Цырен хоёр хэшээлэй дууһахые хүлеэжэ ядана. Тэдэнэр үнинэй нүхэд болоһон юм. Эдэнэй нэгэдэхи класста ерэхэдэ, республикын нэгэдэхи интернат һургуули холбоо юм. Мүнөө Нима Цырен хоёр долоодохи классай һурагшад. Тэдэ хоёр үглөөнһөө эхилээд, хэшээлнүүдэй дууһамсаар, түрэл город Улаан-Үдэеэ, республикынгаа 50 жэлэй ойе ямараар угтахаа байһыень харахаа ошохобди гэжэ хөөрэлдөө ха. Тиигээд газаа гаража, интернат һургуулиһаа холо бэшэ оршодог Пржевальскиин нэрэмжэтэ үйлсэдэ баригдажа, дууһажа байһан шэнэ «Юбилейнэ» гэжэ универмагай хажууда ошобо. Тэндэ наһатайшье, залуушье хүдэлмэришэд эбтэй эетэйгээр хүдэлнэ. Хоёр залуу хүбүүд шабар, хирпиисэ зөөнэ. Залуушуул енеэлдэнэ, дуулана. Саг үнгэрнэ, шэнэ универмаг часаар ургажал байна.

Нима наһатайшаг хүдэлмэришэндэ дүтэлжэ:

— Юундэ энэ универмаг «Юбилейнэ» гэжэ нэрэтэйб? — гэжэ һураба. Хүдэлмэришэн Нима Цырен хоёрые хаража:

— Залуу нүхэд, мэдэнэ гүт, июнь һара соо манай республика хэдыдэхи жэлээ тэмдэглэхэнь бэ?

— Табидахи, — гэжэ Нимын хэлэжэ үрдеэгүй байтар, Цырен хажуу тээһээнь:

— Табидахи, — гэжэ хэлэбэ.

— Тиимэл даа, табидахи, — гээд хүдэлмэришэн хүндөөр амилаад: — 50 жэлэй саада тээ манай Буряад орон Эрхүүгэй губернидэ ородог байгаа юм. Хаанашье яба — хуу баядай, ноёдой, ламанарай газар. Манай Улаан-Үдэ мүнөөнэй бага тосхондол байһан юм. Ехэ-ехэ гэрнүүдтэ баяд, ноёд үдэр бүхэндэ найрлажа, хүхилдэжэ байха, тэдэнэй хойноһоо үгытэй хүнүүд арилгажа, эртэ үглөөнһөө эхилжэ, орой үдэшэ болотор хүдэлдэг һэн. Арад зонойнгоо һайн һуухын тула хэдышье олон хүн наһа барааб даа. Баяд, ноёдые үгы хэхын түлөө тэмсэсэһэн Ранжуровтал адли хүнүүд олон байгаа. Фашис Германиин добтолон ороходо, манай буряад хүбүүд олон үндэһэ яһатанай хүбүүдтэй хамта Эхэ ороноо хамгаалан бодоо һэн. Тэдэнэй тоодо Орешков, Борсоев, Цырендашиев болон бусад хүбүүдээ Буряад орон хэтэ мүнхэдөө мартахагүй.

50 жэл үнгэрөөд байхада манай город, республикамнай ямар гоё, һайхан болооб даа! Мүнөө хаанашье яба, хамаг газар хуу шинии! Энэ жаргалые манда Совет засаг үгөө ха юм. Манай республикада хэды олон эрдэмтэд бии болооб! Поэдүүд, артистнар, дуушадшье бии. Манай суутай хонишод 100 хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, республикынгаа 50 жэлэй ойе һайнаар угтаха гэжэ байна. Республикымнай барилгашад 50 жэлэй ойе мүн лэ ехэ амжалтатайгаар угтахаар бэлдэнэ. Тиимэһээ энэ барижа байһан эгээл ехэ универмагаа «Юбилейнэ» гэжэ нэрлээбди, — гэжэ хүдэлмэришэн хөөрөөгөө дууһаба. Нима Цырен хоёр «һайн даа!» — гэжэ халуунаар хэлээд, саашаа хөөрэлдэһөөр ябабад.

БАТУЕВ Олег,
9-дэхи «Б» классай һурагша.

РЕДАКЦИҺАА: энээхэн найруулга Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн урда тээ буряад хэлэнэй хэшээлдэ бэшэгдэһэн тоогүй олон найруулганууд сооһоо шэлэгдэбэ.

УРГЫ

Үбэлэй сагаан саһан
хайлажа,
Урин гоё болобо.
Уужам ногоон талада
Ургы сэсэг һалбарба.
Түрүүшын сэсэг —
ургыхан
Тон гоёор һалбарна.
Хамагай досоо ургыхан
Хабарай охи оруулна.
Алтан хабарай ерэхэдэ,
Агаар гоё болодог.
Зунай сагай ерэхэдэ,
Зугаатай хүхюун болодог.

ДАГБАЕВА Сэндэмэ,
8-дахи «А»
классай һурагша.

ТҮРЭЛ НЮТАГНИ

Үргэн хонгор дайдаар,
Ногоон сэсэрлиг ой
модоор
Баян минии нютаг
Һалбаржа байна
гоёхоноор
Үргэн ногоон тала
дайдаар
Хони, адуу адуулһан
Хонгёо хүхюун
хонишоной дуун
Сууряатана сэсэгтэ
талаар.
Баяртай хүхюун үхибүүд
Баглаа сэсэгүүдые
суглуулхаяа,
Хонгор ехэ дайдадаа
Согтой дорюун гарабал
даа.

ДОКСОМОВА Сэсэгмаа,
8-дахи «Б»
классай һурагша.

ААДАР

Зураглал

Сэлмэг һайхан сэнхир хүхэ тэнгэри гэнтэ бүрхэжэ, үнгөө буурижа, хөөрсэгэнэн мэгдэһэндэл, һүрөөтэй хара үүлээр бүрхөөгдэшэбэ. Мүнөөл һая мүнгэн элшээрээ хүрьһэтэ дайдыем дулаасуулжа байһан алтан шара наран юунэйшьеб даа болохоёо байһые мэдэһэндэл, тэрэ хөөрсэгэнэн байгаа үүлэнэй саагуур хоргодошобо.

Ой тайга оройгоороо шууяна. Түргэн урадхалтай мүрэн оёорооро бусалхадал гэжэ, хөөһэтэн харагдана. Бишыхан дууша шубууд хонгёо дуугаа хуряажа, буртаг шугы руу орожо, шэбээлэн һажанад. Хони, ямаадууд, үхэр мал үндэр хада гүбээнүүдээ ташажа эсээд, амтатай ногоонойнгоо дээжые эдижэ садаад, гэр гэртээ яаран шамданад.

Айлай гэрнүүд соо бүрэнхы боложо, галаашье носооохо хүнүүд олдоно.

Гэнтэ хөөрсэгэнэн байгаа тэнгэридэ алтан ута аргамжа ялагас гээд, үгы болошоно. Тэнгэриин дуун нэрьемэ шангаар наяржа, һүрөөтэйшэгшье болоно. Байн-байн, шэдэрэн байһан бороо аймшагтай шанга аадар болон хубилшаба. Тэрэнэй хүндэ дуһалнууд гэрэй орой нижагинаса сохино, горход урилдан, хаа хаанагүй урдана.

Уданьшьегүй аадар аалидажа, тэнгэридэ үүлэнүүд үгы болон, таража эхилбэ. Эдээнтэй хамта агаар намдажа, арюун тунгалаг болоно. Таража байгаа үүлэнэй дундаһаа наран игааһаар ерэжэ, нюдэ һаргама болоно. Шубууд хороһон газарнуудһаа гаража, хүхюун дуугаа дэлгэжэ эхилбэ. Хашаа хорёогой хажуугаар аадарта сохюулһан хонидууд үндэгэшэлдэн бодожо, гэр-гэр тээшээ һубарилдан гэшхэлнэд. Аадарай тогтомол уһан соогуур эндэшье, тэндэшье наранай элшэ наадана...

БИМБАЕВА Роза,
9-дэхи «Б» классай һурагша.

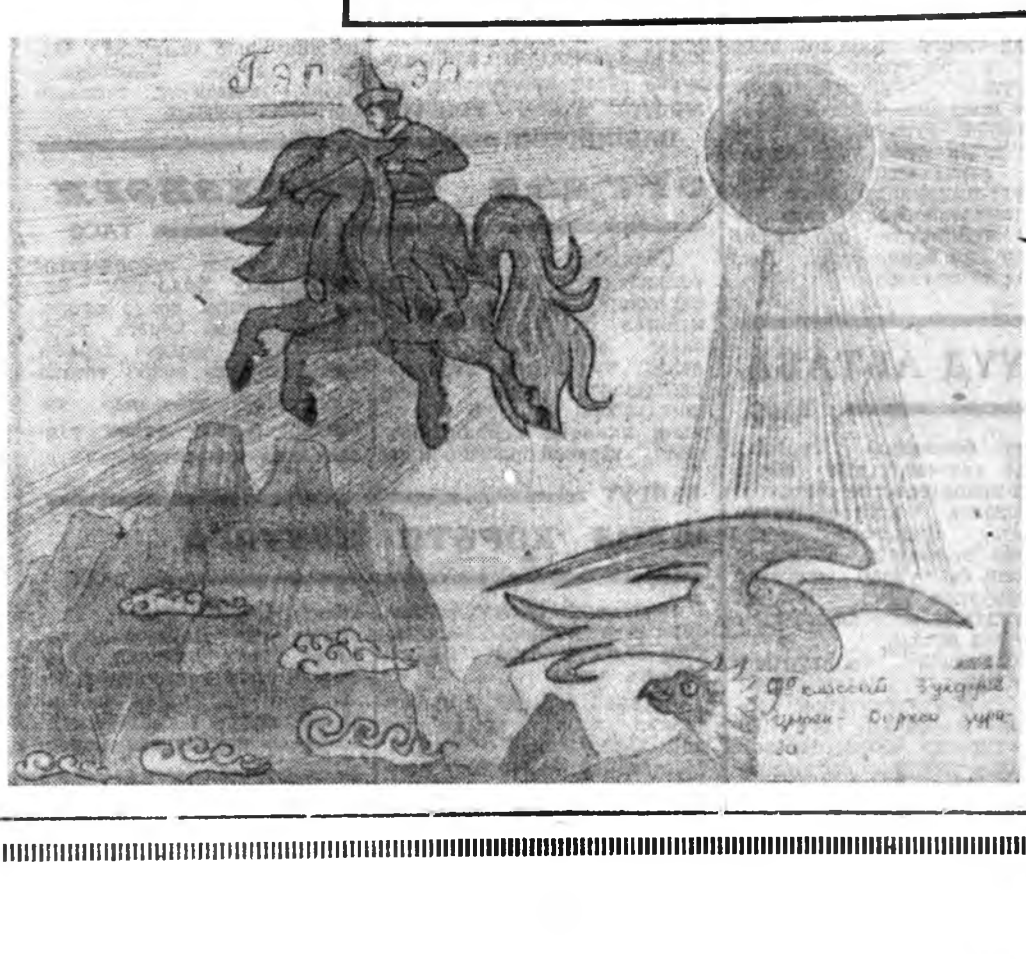

«ГЭСЭР».

9-дэхи «б» классай һурагша Цырен-Доржи Зундуевай зураг.

ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Залхуу хүнэй
Зантуу хооһон.

Зөөлэн модо хорхой
эдидэг,
Залхуу хүндэ зоболон
ушардаг.

Залхуу хүн нойртой,
Зайран хүн һойрог.
Угайрхуу хүнэй үгэ
Һайб шэнги,
Даруу хүнэй үгэ
Далай шэнги.

Ажал жаргал хоёр —
Аха дүү хоёр.
Баян хүнэй зөөри

Халааһан соогоо,
Үгытэй хүнэй зөөри
Зүрхэн соогоо.

Хүхингүй ажаллахада,
Хүдэлмэриин аша бага.
Тэнэг хүндэ далай
үбдэгсөө.

Тэнэг хүн тэнгэриие
зандаха.

Хоёр сэсэн — хүсэн,
Хоёр тэнэг — наадан.

Сэсэн тэнэг хоёрой тала
Үбэл нажар хоёрой
талашаг.

Баян хүн садахагүй,
Баатар хүн сусахагүй
Ажалай зэргээр
Алдар соло.

Баяжаһан хүн
Баа ехэтэй.

Түргэдэжэ ябаһаар,
Түрингөө һэтэ гэшхэхэ.
Түргэн горхон адагтаа
хүрэхэгүй,

Аалихан ябажа, абгай
болодог.
Баригдаагүй загаһые
Баагүй ехэ гэдэг.

(Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай ЦЫРЕНЖАПОВА Цырендыжит Сангажаповнагай өөрынгөө хүбүүн ХАНДУЕВ Цэдыбтэ хэлэжэ үгэһэн оньһон үгэнүүд.).

ЗҮРХЭН

ОНТОХОН

Нэгэ голой эрьедэ хада байдаг байгаа. Үглөө бүхэндэ уһан тэрэ хадада ерээд мэндэ амарые хүргэдэг һэн.

Нэгэтэ үглөө бороо орожо, һалхин үлеэжэ байба. Тиигээд хадада иигэжэ хэлээ:

— Нэгэ заа саашаа болол даа, би уһые үлеэхэм.

Хада уһые хайрлажа, һалхинтай тэмсэжэ эхилээ. Уһан хадын шархые өөрынгөө дулаахан долгёор эдэгээдэг байгаа һэн.

Хадын оройнууд уна унаһаар бага боложол байба. Тэрээндэ түмэр зүрхэн байгаа юм. Хада бүри жаахан болоходоо, зүрхэеэ татаад абан гэхэдэнь, олон үндэр хаданууд бии болошоо юм. Тиигээд хада уһанда иигэжэ хэлээ:

— Һайн даа, ши минии шархые дулаан уһаараа эдэгээбэш.

6-дахи классай һурагша ФЕДОРОВА Ася энэ онтохониие 4-дэхи класста һуража байхадаа найруулаа.

ЭТЮД

ХӨӨРЭЛДӨӨН

Энэ зундаа болоһон ушар. Июль һара гаража, наран үшөө шангаар шараа һэн. Бидэ газаа наадажа байгаабди. Нэгэ басагамнай иигэжэ хэлэбэ:

— Газаа халуун байна. Һуудэртэ ошожо юумэ хөөрэлдэе.

— Тиие, тиие! — гэжэ булта хашхаралдаад, һуудэртэ ошожо һуубабди. Тиигээд хөөрэлдэе гэжэ хэлэһэн басаган хөөрэжэ эхилбэ.

Тэрэ басаган Жаргалма гэжэ нэрэтэй һэн. Жаргалма пионер Павлик Морозов тухай хөөрэжэ үгэһэн байгаа. Дууһажа эхилхэдэнь, хүн бүхэнэй нюур ондоо болоһон юм. Иигэжэ хөөрэлдэжэ байхадамнай, Цырегма Ешиевна ерэжэ шагнаһан байгаа. Тиигээд иигэжэ хэлэбэ:

— Бодоод үзэгты даа, үхибүүд, хайшан гэжэ арбаад наһатай хүбүүн бүхы наһаа арад зондоо үгөө гээшэб? Үглөөдэр ерээд харюусахат, — гэбэ.

Орой боложо, би гэртээ ошобоб. Павлик Морозов тухай үшөө ехээр мэдэхэ хүсэлтэй ябаа бэлэйб.

ДОНДОКОВА Зоя,
7-дохи «А» классай һурагша.

Уласхоорондын шэнжэлэл

АФРИКА: колониализмын үлэгдэлнүүд усадхагдана

АФРИКАДА колониализмые усадхахын түлөө тэмсэл энэ түбиин эгээл холын заха үзүүртэ хүрэнхэй. Һүүлэй үдэрнүүдтэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүд энээниие гэршэлэн харуулна. Шэнэ жэлэй урдахана үнгэргэгдэһэн бүгэдэ ниитын асуулта дээрэ Коморско аралнуудай хүн зоной диилэнхи олонь дулдыданги бэшэ байхын түлөө мэдүүлһэн байха юм.

Африкын зүүн эрье шадар оршодог Коморско аралнууд мүнөө болотор Франциин колониальна мэдэлэй байһан. Хариин оронуудай аяншалагшад эдэ аралнуудые «һарата һүниин олтирогууд» гээд дэмы нэрлэһэн байгаагүй хаш. Аятай дулаахан байгаалинь, халуунороной гоё һайхан ургамалнууд, асари ехэ вулканууд Коморско аралнуудые дэлхэйн эгээл һайхан заха хизаарнуудай нэгэн болгоһон. Гэбэшье, эдэ аралнууд дэлхэйн эгээл ехээр гээгдэлдэ ороһон хизаарнуудай нэгэн мүн. Хүн зониинь бултадаа шахуу үзэг бэшэг мэдэхэгүй юм.

Хүн зонойнь эрилтэнүүдые хараада абангүйгөөр. хариин оронуудай компаниинуудай олзо доходой аша туһада олтирогуудай экономикые шэглүүлхын тула колониальна засагаархид бүхы юумэ хуу хэнхэй. Францийн парфюмерно промышленностьда шухала хэрэгтэй ваниль, гвоздика, корица, базилка, жасмин гэхэ мэтэ үнэтэ ургамалнуудынь далайн саадахи оронуудта абаашагдадаг байна. Имэ байдалда ороод байхадань, аралнуудай хүн зон эдеэ хоолой гол зүйлнүүдээр хангагдаагүй, ууха уһаа хариин оронһоо худалдан абаха баатай болоһон. Коморой хүдөө ажахын хүдэлмэришэд хариин оронуудай компаниинуудай плантаци дээрэ хүшэр хүндэ ажал хээд, тон бага салин хүлһэ абана.

Коморой үгытэй ядуу, эрхэ сүлөөгүй ажалшадай байгаалиингаа баялигые хайра гамгүйгөөр хюдалгатай эбсэхэеэ болижо, тэмсэлдэ бодоходонь, Франци энэ архипелагта бэеэ даанхай байдал олгохо тухай асуудалаар хүн зоной бүгэдэ ниитын асуулта хэхэ баатай болоо һэн. Аралнуудайнь экономико болон байгаалиинь баялигай бүхы арад зонойнь аша туһада үгтэхын тула коморнуудай бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэхээр шиидэнги байһаниие бүгэдэ ниитын асуудалтын үрэ дүн харуулһан байна.

Мүн энэ үедэ Африкын баруун эрьедэ баһа нэгэ шухала үйлэ хэрэг болобо: Португали Ногоон хушуунай аралнуудай захиргаанай засагые саг зуурын правительствын мэдэлдэ үгэбэ. Тус правительство энэ жэлэй июль һарада Португалиин колони байһан орон нютагтаа бэеэ даанхай байдалай үндэһэ һуури табиха юм. Гвинейн арадай сүлөөрэлгын тэмсэлые толгойлһон ПАИГК гэдэг африкан партитай баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, энэ жэлэй июниин 30-да Ногоон хушуунай аралнууд дээрэ хуули гаргаха засагай һунгалта үнгэргэгдэхэ байна. Эдэ аралнууд Португалиин колониальна засагай үедэ Гвиней-Бисаугай бүридэлдэ ородог байһан юм. Урид бэеэ даанхай байдалтай болоһон Гвиней-Бисау республикын национальна арадай суглаан ба Ногоон хушуунай аралнуудай хуули гаргаха суглаан хоёр талын хүн зоной хүсэл эрмэлзэлэй үндэһэ һуури дээрэ энэ хоёр орониие бэеэ даанхай нэгэ гүрэн болгон нэгэдүүлхэ арга зам олгохо байна.

Африкада колониализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха талаар хэгдэжэ байһан амжалтатай үйлэ хэрэгүүд хадаа колониальна журамуудые өөһэдынгөө аша туһада хэрэглэжэ байһан баруунай оронуудай дурыень гутаана. Ногоон хушуунай аралнууд дээрэ саг зуурын правительство байгуулхын урдахана хорото хэлсээ хэгшэд элирүүлэгдээ. Тэрэ хэлсээе Португалиин урдын колониальна журам сахигшад НАТО-гой сэрэгэй бүлэгэй мүнгэ зөөреэр эмхидхэһэн байха юм. Хорото хэлсээндэ хабаадагшад эдэ аралнуудые Гвиней-Бисауһаа таһалаад, өөһэдһөөнь дулдыданги журам тогтоогоод, НАТО-гой сэрэгэй бааза байгуулха зорилготой байгаа.

Уласхоорондын империализмын энэ хорото аашын уг зорилго бүгэдэндэ мэдээжэ юм. Тэрэнэй хорото ябуулга эндэхи аралнуудай ажалшадай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар нютагай засагай ба полициин хүтэлбэри доро усадхагдаа.

Хариин монополинуудта эсэргүү ябуулганууд

АЗИ, АФРИКЫН ба Латиин Америкын хүгжэжэ байһан оронууд экономическа талаар бэеэ даанхай байдалай түлөө, экономикодонь хариин монополинуудай ээрхэн оролгые усадхахын түлөө тэмсэлээ улам үргэдхэжэ байна. Шэнэ жэлэй урдахана Алжирай правительство хариин капиталай мэдэлдэ байһан һүүлшын томо компаниинуудые гүрэнэйнгөө мэдэлдэ абаха тухай соносхобо. Энээнһээ хойшо Алжирай гүрэн хариин капиталистнуудай эзэмдэжэ байһан автомобильна, химическэ, текстильнэ ба эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудай бодото эзэн болобо. Дүтын Зүүн зүгэй оронуудта нефтиин баялигые гүрэнэй мэдэлдэ абалга үргэлжэлһөөр. Катар болон Кувейтэдэхи хариин нефтяной томо компаниинууд һаяхан гүрэнэй мэдэлдэ абтаа. Тэрэшэлэн Латиин Америкын оронууд байгаалиингаа баялигуудые өөһэдынгөө хиналта доро абаха талаар эрид шууд хэмжээнүүдые улам үргэнөөр абажа байна. Чилидэ хэгдэһэн сэрэгэй-фашис урбалтые Латиин Америкын оронуудта сүлөөрэлгын түлөө тэмсэл, түрүү үзэлтэй хүсэнүүдые бута сохилгын эхин болгохо хэрэгтэ зорюулагдаһан империалистнуудай хараа түсэб урагшагүйдэбэ. Ондоогоор хэлэбэл, Чилидэ тохёолдоһон үйлэ хэрэгүүд Латиин Америкэдэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе бүри үргэдхэжэ, латиноамериканецуудай шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү тэмсэлые улам шангадхаба. Уласхоорондын монополинуудай экономикыень эзэмдэжэ байһан сагта оронуудайнгаа бэеэ даанхай бодото байдал тухай ямаршье үгэ хэлэһэнэй туһа байхагүй гэжэ Латиин Америкын арадууд бүри ехээр мэдэдэг боложо байна.

Президент Веласко Альварадо гэгшээр толгойлогдоһон Перугай правительство экономическа талаар дулдыданги бэшэ байдалай түлөө шууд сэхэ, эдэбхитэй тэмсэл ябуулна. Тэрэшэлэн Венесуэлын правительство өөрынгөө национальна баялигуудые хамгаалгада зоримгойгоор бодонхой. 1975 оной январиин 1-һээ түмэрэй руда малтаха промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай хуули хүсэндөө оруулагдаба. Мүнөө болотор промышленностиин энэ һалбари Америкын компаниин мэдэлдэ байһан. Нефтяной промышленностиие гүйсэд дүүрэнээр гүрэнэй хиналта доро табиха талаар хэмжээнүүд Венесуэлын экономикын дулдыданги бэшэ байдалые бэхижүүлгэдэ бүришье ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, нефть абалгаар Венесуэлэ Латиин Америкэдэ нэгэдэхи һуури эзэлдэг юм. Шэнэ жэлэй урдахана правительствынь тусхай комисси нефтяной промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай хуулиин проект Венесуэлын президент Перестэ барюулаа. Энээнһээ урда тусороной нефтяной промышленность бүхыдөө шахуу хариин, нэн түрүүн американ монополинуудай мэдэлдэ байһан гээшэ. Энэ хуулиин проектын түүхэтэ ехэ удха шанартай байһыень тэмдэглээд, 1975 ондо «венесуэльцүүд өөрынгөө нефтиин дүүрэн эрхэтэ эзэд болохо» гээд президент мэдүүлээ.

Игэжэ, империалистнуудай тэмсэл хэдышье ябуулаа һаа, «гурбадахи дэлхэйн» оронуудта национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, империалис монополинуудай эзэрхэлгэдэ эсэргүү тэмсэл улам ехээр үргэдэжэ байна.

ЦРУ шангаар шүүмжэлэгдэнэ

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ урдахана США-да политическэ ехэ хэрүүл болобо. Тагнуулайн центральна управлениин ажал ябуулгаһаа энэ хэрүүл, хёмороон эшэ үндэһэтэй.

Түрүүн юун дээрэһээ эхилээб гэхэдэ, тагнуулай управлениин нюуса, США-гай газар дээрэ хэжэ огто болохогүй, хуули буса ябуулгануудыень элишэлһэн американ журналист С. Херш гэгшын статья «Нью-Иорк таймс» газетэдэ толилогдоо. США-гай конгрессэй, правительствыншье хиналтада ородоггүй ЦРУ-гай хэжэ байдаг муухай ябуулгануудай талаар Америкын үргэн олониитын зэбүүрхэн дураа гуталгада тэрэ статья түрүүшын һабагша боложо үгөө. Эли тодо баримтануудые хэрэглэжэ байгаад, С. Херш «гүрэн дотор гүрэн» болоһон ЦРУ бодото дээрээ хархис хүсэнүүдэй аша туһада алба хэдэг «нюуса полициин» үүргэ США-да дүүргэнэ гэжэ хэлээ.

СССР-тэ, социалис бусад оронуудта эсэргүү США-гай тагнуулай хэдэ хэдэн организацинуудай ажал ябуулгые тараалдуулан хүтэлбэрилхэ зорилготойгоор «хүйтэн дайнай» үргэдэжэ байһан үе — 1947 ондо ЦРУ байгуулагдаһан. Энэ управлени байгуулагдаһан сагһаа хойшо түрүү үзэлтэй бүхы американецүүд — дайн сэрэгтэ эсэргүү тэмсэлшэдэй, «аюултай» гэжэ соносхогдоһон негрнүүдэй, студентнүүд болон демократическа бусад организацинуудай хойноһоо нюуса мүрдэлгэ хэжэ эхилһэн.

Имэ хэтэрмэ аашынгаа хажуугаар ЦРУ-гай удамаршад ямаршье юумэнһээ тунхарихаяа болиһон: тэдэнэр өөһэдынгөө нюуса агентнүүд болон хорото ябуулга хэгшэдые түрүү үзэлтэй организаци ба нэгэдэлнүүдтэ эльгээдэг, элитэ эрдэмтэд болон ниитын ажал ябуулагшадай хойноһоо мүрдэлгэ хэдэг, сүүдэй органай зүбшөөлгүйгөөр телефонно хөөрэлдөө шагнадаг, хэтэржэ ерэхэдээ, сенатор болон конгрессменүүдэй хөөрэлдөө шагнадаг байгаа. «Шолмосуудые мүрдэхэ» хүдэлмэри 1960—70 онуудта айхабтар ехээр үргэдхэгдэһэн, мүнөөшье үргэлжэлүүлэгдэһэн зандаа. ЦРУ-гай «тагнуулай таһагай» табиһан «хара список» соо, С. Хершын баримтаар, арба мянгаһаа дээшэ американецууд тоологдоно.

С. Хершын статьяе американецууд тон ехээр һонирхон уншаба. США-гай хилын саана хэгдэдэг хорото олон ябуулгануудай (жэшээнь, СССР-эй огторгойгоор тагнуулай У-2 самолёт зорюута ниидхүүлгэ, Кубада зэбсэгтэ хүсөөр добтолго, Чилидэ хэгдэһэн фашис урбалта) түлөө ЦРУ сүм харюусалгатай байхаһаа гадна, хэдэн арба мянган үнэн сэхэ американ эрхэтэдэй хойноһоо саг үргэлжэ мүрдэлгэ хэнэ. Һураг сууда гараһан «демократическа» Америкэдэ «граждан эрхэ сүлөө» гэдэг бодото дээрээ үгы, хүнүүдэй хөөрэлдөө шагнадаг нюуса микрофон гансахан албанай кабинедүүдтэ бэшэ, харин олохон американецуудай гэртэнь тодхоотой байдагынь дурсагдагша статья дотор харуулагдана. Вашингтон шадархи Лэнгли гэжэ газарта түбхинэһэн ЦРУ-гай толгойлогшод жэл соо хэдэн зуу миллион доллар тагнуулай хэрэгтэ гаргашалдаг, хэдэн арба мянган нюуса агентнүүдые командална, бүхы дэлхэй дээрэ Америкын нэрэ хүндэдэ хохидол ушаруулна гээд сенатор У. Проксмайр һаяхан телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Энээн дээрэ үшөө юу нэмэлтэйб? Америкын конгрессменүүд урданшье иимэ мэдүүлгэнүүдые хэлэдэг байһан, теэд бодото байдалынь хубилдаггүй һэн.

Ю. ФЕДУТИНОВ,
Н. ЧИГИРЬ,
Э. БАСКАКОВ.
(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Партиин уряада харюу болгон» — түрүү бэшэг. Республикын ажалшадай мүрысөөнэй шэнээр, үргэн дэлисэтэйгээр үнгэргэгдэжэ байһан тухай материалнуудай суглуулбари. Хүдөө нютагуудай һонин — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Барилгын индустриин баазануудые ашаглалгада оруулалгые түргэдхэхэ» — П. Исламовай статья. «Түрүүлэн зам табигшадай үйлсэ» — фоторепортаж. «КНР-тэхи политическэ зүришэлдөөн» — Б. Гатановай статья. (Түгэсхэлынь 3-дахи хуудаһанда).

Гурбадахи хуудаһанда. «Оюун бэлиг ба онол шадабари» — Г. Отрадновагай статья. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Дуу хэригөө үргэдхэе» — Т. Болынцевагай репортаж. Нютагаймнай хүбүүд алба хэнэ — суглуулбари.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.25 — Дамжуулгын программа. 18.30 — Һурагшадта «Детство. Отрочество. Юность» — гэһэн телевизионно зүжэг (3-дахи хуби). 20.00 — Телевизионно һонин. 20.20 — «Театрай шэнэ зүжэгүүд. 20.50 — «Хүн ба хуули». 21.30 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 21.50 — Соносхолнууд. 21.55 — «На диком бреге» — уран һайханай фильм (2-дохи сери).

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

9 ЖЭЛДЭ—БРИГАДИРААР

Василий Константинович Рубцов арбан хоёр жэлэй туршада гэр барилгын комбинадта ажаллана. Энэ үе соо хэдэн байрын гэрнүүдые барилсаа гээшэб! Тоолоо һаа, олохон лэ байгаа ёһотой.

Юһэн жэлэй саана һүбэлгэн, бэрхэ хүбүүе бригадые даагшаар томилоо һэн. Василий Константиновичай бригада тэрэ гэһээр ходо түрүү зэргэдэ ябана. Мүнөө энэ бригада томо панелеэр гэрнүүдые бариха комбинадые бодхоолсожо байна. Хуушан, мүнөө ашаглагдажа байһан комбинадай гаргаһан панелеэр 25 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдадаг һаа, шэнэдхэгдэһэн комбинадай үйлэдбэриин хүсэн 100 мянган дүрбэлжэн метртэ хүргэгдэхэ юм.

Энээнэй хэды шэнээн ехэ удха шанартай байһаниие Рубцовой бригадынхид һайн ойлгоно. Тиимэһээ габшагай һайнаар ажаллажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана бшуу.

Энэ амжалтада Василий Константиновичай оруулһан хубита горитой ааб даа. Коммунист хүн хадаа хододоо түрүү ябаха нангин уялгатай ха юм.

В. К. Рубцов наймадахи табан жэлэй дүнгөөр Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн. Мүн «1973 ондо социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгтэ хүртэһэн байна. Мүнөөшье габшагайгаар ажаллажа байһан энэ нүхэр юһэдэхи табан жэлые нэрэтэй түрэтэйгөөр түгэсхэхын тулада тэмсэнэ. Амжалта хүсэел даа!

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү бригадир В. К. Рубцов.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БАЯН-ГОЛДО

ХОНИШОНОЙ БАЯР

Баатар Хиргидеев колхозой эрхим хонишодой нэгэн юм. Тэрэнэй даадаг хонишодой бригада һүүлэй гурбан жэлэй туршада 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абажа түлжүүлнэ.

Хиргидеевтэнэй бүлэдэ баярта ушарал болобо. Хоёр эхир басагатай болоһон байна. 10 үхибүүдэй эсэгэ үшөө залуу, 31-тэй юм.

* * *

«ИСКОРКА» АЙЛШАЛНА

Колхозой комсомолой комитедэй үүсхэлээр «Искорка» гэжэ агитбригада эмхидхэгдэһэн юм. Байгуулагдаһаар оройдоол хоёр һара боложо байбашье, малшадай хүндэтэ айлшад болонхой. Тус агитбригада богонихон сагай хугасаа соо 27 концерт табиһан байна.

— Таанадай концерт-наада харуулһанай һүүлээр ажаллахада хүнгэн шэнги болоно, — гэжэ хонишон Иван Арсентьевич Маманов хөөрэнэ.

Совет Армиин уялгата албанда татагдаһан хүбүүдые үдэшэлгын баярай концерт агитбригадын гэшүүд эмхидхээ. Василий Порхоноев, Владимир Ламажапов, Жигжит Жамбалов гэгшэд энэ үдэшые удаан саг соо һанажа ябахал.

* * *

ОЛОНОЙ ШҮҮМЖЭЛЭЛДЭ ГАРГАБА

Колхозой түб — Баян-Гол тосхондо ажалшадай суглаан үнгэргэгдэбэ. Архиншад, элдэб хулиган ааша гаргагшад, ажалгүй зайгуултагшад нютагайнгаа хүн зоной үмэнэ харюусаһан байна. Баир Аюшеев, Владимир Гармаев, Гомбо Будаев, Мыдэгма Дондукова, Буда Андолоев, Баярта Мормоев, Шагжи Санданов гэгшэд нэтэржэ нэхыгээ хэдэрһэн хүнүүдэй тоодо оролсоно. Тэдэнэрэй муухай аяг аашые хүнүүд шангаар шүүмжэлбэ.

Архиншад Мормоев, Андолоев гэгшэдые эмшэлгын газарта эльгээхэ гэжэ суглаан дээрэ хэлсэгдээ. Колхозой Харууһан, Соёл, Үржил тосхонуудта иимэ суглаанууд болоо.

В. БАДМАЕВ.
Баргажан.

Хилын саанаһаа
• телефон • телеграф • радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

Социалис оронуудай хэблэл, бусад гүрэнүүдэй газетэнүүд партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалга тухай мэдээсэнэ, энэ документын гол удхые найруулан дамжуулна. Соведүүдэй орон доторхи байдал, совет арадай баян дэлгэр байдалай дэбжэлтэ капиталис оронуудтахи ажалшадай байдалһаа, тэндэхи хэрэгүүдһээ тад ондоо байна, экономическа кризис, ажалгүйдэлгэ, мүнгэнэй үнын уналга гэжэ СССР-тэ байхагүй, совет арад ерээдүйнгээ байдал тээшэ этигэл найдалтайгаар харадаг гэжэ бүхы дэлхэйн хэблэл тусхайлан тэмдэглэнэ. Коммунис байгуулалтын түсэбүүдые бэелүүлгэ эб найрамдал сахиха, батадхаха ябадалтай таһаршагүй холбоотой юм.

Бүхы хүн түрэлтэнэй хүсэл, эрмэлзэлнүүдтэ харюусаха энэ арюун һайхан, энэрхы зорилгодо зорюулан, КПСС-эй XXIV съездын хараалһан амгалан байдалай программые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула КПСС, Совет гүрэн хэлбэришэгүйгөөр тэмсэнэ, — гэжэ Индиин «Пэтриот» газетэ тэмдэглээ.

Болгариин «Народна армия» газетэ «Агуухэ илалтын 30 жэл» гэһэн гаршагтай материалнуудые мүнөөдэрһөө тунхаглажа эхилээ. Тус газетэ редакционно шэнжэлэл доторoo игэжэ бэшэнэ: «Гитлеровскэ фашизмын илагдан дарагдаһаар 30 жэлэй алдарта ойе хүн түрэлтэн мүнөө жэлдэ тэмдэглэхэнь. Агуу совет арадай, тэрэнэй алдарта арми-сүлөөлэгшын мүнхэ баатаршалгын нэрэ хүндые бүхы дэлхэйн оронуудта ёһолон тэмдэглэхэ байха».

«Работническо дело» газетэ сэрэгэй-фашис диктатурын оршон байдалда Чилиин Коммунис партиин эрхилжэ байгаа баатар габьяата ажал ябуулгада зорюулжа, Чилиин журналист Карлос Ривасай бэшэһэн статьяе тунхаглаба. «Хунтын тагнуулшадай хиналта доро тэдэнэй саг зуура ороод байбашье һаань, тэндэхи ниитын бүхы эмхинүүдэй ажал ябуулгада Чилиин Коммунис парти хабаадана. Тиин, Чилиин олониитэ зон фашизмын һабарта ороогүй байһаар, мүнөө засаг барижа байгаа генералнуудые олониитэ дэмжэнэгүй».

«Берлинер цайтунг» газетэ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда зорюулагдаһан статья дотороо игэжэ бэшэнэ: «Израиль, ба тэрэнэй үмэглэгшэд Женевскэ конференциие таһалдуулха һэдэлгэһээ арсаха ёһотой. Энэ конференци Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал заһаруулгада хабаатай бүхы асуудалнуудые хаража үзэхэ, эзэмдэгдэһэн бүхы араб газар дайда дээрэһээ эзэрхэг түримхэй сэрэгүүдые түрүүшын ээлжээндэ гаргуулха, тиихэтээ хамта палестинынхидэй хуулита эрхэнүүдые хангаха зэргэтэй». Дүтын Зүүн зүгэй бүхы гүрэнүүд ба арадуудта бүрин сүлөөтэ амгалан тайбан байдал хангахаар таарамжатай шиидхэбэри түйлахын тула Советскэ Союз асари ехэ нэрэ хүндэеэ хэрэглэн, саг үргэлжэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргана гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Хабарай добтолгын үеэр Японой ажалшадай хамтын тэмсэл эмхидхэхэ комитет салин хүлһэ дээшэлүүлгэхын, ороной бүхы промышленна предприятинуудта салин хүлһэнэй юрэнхы доодо хэмжээ тогтоолгохын, пенсиин гурим һайжаруулхын, мүнгэнэй үнын уналгада, юумэнэй сэнгэй хүндэрэлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэхын түлөө профсоюзуудай нэгэдэмэл ябуулга февралиин эхинһээ эмхидхэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаа гэжэ Японой «Акахата» газетэ мэдээсэнэ.

Индиин демократическа хэблэл Индиин түмэр замай транспортын министр Л. Н. Мишрын алуулһан тухай бэшэхэ зуураа, игэжэ онсолон тэмдэглэнэ: «Имэ гэмгэ муухай ябуулга фашис этэгээдүүдээр хэгдээ, эдэнэр хорото муухай аашаяа улам һүжэрөөжэ байна».

«Вашингтон пост» газетын мүнөөдэрэй номерой дотоодын-политическэ гол темэнь Америкын экономикын хүндэ хүшэр байдалда зорюулагдана. Газетын шэнжэлэгшэ Х. Роуэн игэжэ бэшэнэ: «США-гай экономикын уналгаһаа уламжалан, ороной экономикодо ехэ хохидол ушараа, 1975 оной тэн багта хүдэлмэригүйшүүлэй тоо хэмжээн ямар болохоб гэжэ правительственна ба энгэй олон экспертнүүдэй уридшалан багсааһаниинь 1974 оной декабрьда үлүү гараад байгаа. США-дахи ажалгүйшүүлэй улам олошоржо үргэлжэлхэнь дамжаггүй», — гэжэ Роуэн тусхайлан тэмдэглэнэ.

(ТАСС, январиин 4).

ДЕЛИ

ҺАНААГАА ЗОБОНО

ТАСС

Индидэ медицинскэ һургуули дүүргэһэн 8 мянга шахуу энэдхэг врач США-да ажаллана. Индиин мэргэжэлтэдтэ дээдэ һургуули олгохын тула правительство 80 мянган рупий гаргашалһан байгаа гээд элүүрые хамгаалгын министрэй орлогшо А. К. М. Исхак һаяхан парламент дээрэ үгэ хэлэхэдээ, эдэ баримтануудые дурдаһан байна. Энэ ушарынь хүгжэжэ байгаа Индиин экономикодо ехэ хохидол ушаруулна.

Дээдэ эрдэмтэй хүнүүдэй ондоо тээшээ ошожо, ажаллаха ушар гансал элүүрые хамгаалгада хабаатай бэшэ. 1971—1972 онуудта элдэб мэргэжэлтэй хүнүүдэй Индиһээ гаража, США-да хүдэлдэг болоһонһоонь уламжалан, 2 миллиард рупиин гарза хохидол Индиин экономикодо ушаруулһан байна.

Индидэ ба хүгжэжэ байгаа бусад оронуудта бэлдэгдэһэн мэргэжэлтэдые өөһэд тээшээ татажа абахын түлөө баруун зарим оронуудта ехэ ябуулга хэгдэдэг юм.

Энэ ушараар Индиин олониитэ һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлхэ зуураа, Индиин национальна хүгжэлтын аша туһада энээниие болюулха гэһэн эрилтэ табина.

ВАШИНГТОН

ХУУЛИДА ГАР ТАБИГДАА

ТАСС

Урда тээнь конгрессэй хоёр палатын баталһан, худалдаа наймаанай реформо тухай хуулида президент Дж. Форд гар табиба.

США-гай конгресс энэ хуулиин проектые батална үедөө совет-американ худалдаа наймаан тушаа хэдэн таарамжагүй ажаглалтанууд ба хизаарлалтануудые тэрээн дотор оруулһан байгаа.

Форд тус хуулида гар табиха үедөө игэжэ мэдүүлээ: мүнөө үедэ импортын талаараа Холбоото Штадууд дотор тиимэ статусгүй оронуудта тааруугүй тарифна гурим зарим ушарта хэрэглэхыень энэ хуули правительствые этигэмжэлнэ. «Энэ хадаа коммунис оронуудтай манай хэдэг худалдаа наймаанай ба юрэнхы харилсаанай шухала хубинь болоно», — гэжэ Дж. Форд мэдүүлбэ.

«Тус хуулиин олохон зүйлнүүд орёо байна, тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлгэ бэрхэтэй хэрэг байжа магад», — гэжэ президент тэмдэглэнэ. «Энэ хуулиие баримталха байһамни элитэ, тиигэбэшье буруушаамаар, таарамжагүй гэжэ бусад сүлөөтэ гүрэнүүдэй тооложо магад тиимэ тайлбарилгын тоти мэргэн тушаа ажаглалтануудые хэхэ ёһотой болоноб» гэжэ Дж. Форд нэмэбэ. «Бидэнэй буруушаадаг зарим хэдэн ушарнууд, бидэнэй хэрэглэхые хүсэмөөр найруулгануудһаа зарим тэды илгаатай бусад хэдэ хэдэн зүйлнүүд» энэ хуули дотор бии байна гэжэ Дж. Форд тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ИОРК

ИНДЕЙЦҮҮДЭЙ ТЭМСЭЛ

ТАСС

«Меномини» угсаатай, зэбсэглэмэл бүлэг индейцүүд Шэнэ жэлэй эхинһээ Грешем (Висконсин штат) хотодохи һүмын байшангые эзэлэнхэй.

Энэ нютагай ууган зоной социальна байдал һайжаруулхые нютагай засагаархидай хүсэдэггүй байһанда дураа гутан зэбүүрхэһэн индейцүүд эдэнэй хэрэглэхэ эмнэлгын эмхи зургааниие оршон тойронхи газар дээрэнь тогтоохо эрилтэ табижа, һүмын байшангые эзэлһэн байна.

Нютагай засагаархид тэрэ һүмые полициин отрядуудаар хүреэлээд, бэеэ тушаахыень индейцүүдые баадхаха һэдэлгэ гаргаа. Тиигэбэшье һаань, индейцүүд тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр.

ВАШИНГТОН

СҮҮДЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

ТАСС

Колумби округой федеральна сүүд удаан саг соо наринаар хаража үзэһэнэйнгөө һүүлээр США-гай засаг захиргаанай бүлэг дээдэ тушаалтай хүдэлмэрилэгшэдэй хэрэг тушаа шиидхэбэри гаргаба. Юстициин министр байһан Митчелл, тэрэнэй орлогшо Мардиан, урдын президентын туһалагшад Холдеман, Эрлихман тэрэ тоодо ороно. «Уотергейтскэ хэрэг» гэдэгые зүбөөр мүрдэн хаража үзэхэ хэрэгтэ тойбо татаха зорилготой үгэсөөндэ хабаадаһанайнгаа түлөө гэмтэй гэжэ мэдэрэгдээ.

ДАККА

ЭРИД ХЭМЖЭЭНҮҮД АБТАБА

ТАСС

Ороной аюулгүй байдал һуларуулха, экономическа хүгжэлтэдэнь һаад тойбо татаха гэдэг хорото этэгээдүүдтэ эсэргүү эрид шууд хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол Бангладешэй Республикын правительство багалан абаба. Декабриин 28-да онсо байдалай соносхогдоһоной үндэһөөр, экономическа үймөө татадаг, хонжоо наймаа хэдэг, элдэб продуктнуудые, шухала бусад эд товарнуудые нюудаг, далдалдаг гэмтэ этэгээдүүдтэ эсэргүү шанга хэмжээнүүдые: саазалалга гү, али 14 жэл хүрэтэр болзороор түрмэдэ хааха хэмжээнүүдые абаха гэжэ правительство соносхоо. Тэрэшэлэн контрабандистнуудта, транспорт дээрэ, хэлхеэ холбоондо, электрын элшээр ба уһаар хангадаг газарнуудта үймөө татаһан хүнүүдтэ эсэргүү шанга хэмжээнүүд абтаха.

Обществодо ба гүрэндэ хоро хүргэхэ материалнуудые, мэдүүлгэнүүдые хэблэһэн, тараһан хүн 10 жэл хүрэтэр болзортойгоор түрмэдэ хаагдан хэһээгдэхэ байна гэжэ правительствын тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

БЕЙРУТ

ШЭНЭ ХОРОТО ЯБУУЛГА

ТАСС

Израилиин сэрэгүүд январиин 3-да Ливанай Республикада эсэргүү шэнэ хорото ябуулга хэбэ.

Ливанай сэрэгэй командованиин хэһэн коммюникэ соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэрэй үглөөнһөө хойшо ороной урда районуудые Израилиин артиллери ехээр буудаһан байна.

Энэ үедэ Израилиин сэрэгэй отряд Ливанай Маджидие гэжэ тосхондо хүрэжэ ерээ. Израилиин ба Ливанай армиин сэрэгшэдэй хоорондо буудалдаан болоо.

ОНТОХОНУУДАЙ АЯЛГААР...

Арадай аман зохёолой дундаршагүй баялигые хүн бүхэн мэдэхэ ёһотой. Илангаяа багашуул, эдир үетэн онтохонуудта дуратай ха юм. Жэл бүри номой хэблэлээр олон мянган хэһэгтэйгээр онтохонууд хэблэгдэн гарана. Тиихэдэ онтохонуудай аялгаар оперо, балет, зүжэгүүд бэшэгдэнэ.

Мүнөө һурагшадай үбэлэй амаралтын түлэг дундаа ябажа байхада, Улаан-Үдэ хотын театрнуудта зүжэгүүд табигдана, кинотеатрнуудта фильмүүд харуулагдана.

Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай сценэ дээрэ һонирхолтой найруулга һаяхан табигдажа, үхибүүдые ехэтэ баясуулба. Энэмнай юуб гэхэдэ, «Онтохоной ороноор аяншалга» гэһэн найруулга болоно. Энэ найруулгые тус театрай режиссер Галина Майорова поэт Анатолий Щитовтой суг хамта табиһан байна.

Энэ найруулгада олон онтохонуудай геройнууд наадана. Шогтой хүхюун Буратиногой сценэ дээгүүр гүйхэдэ, улаахан малгайтай басаган хойноһоонь гарана. Сабхи үмдэһэн миисгэй үхибүүдые ехээр хүхеэнэ.

Энэ найруулгада олон артистнууд хабаадана. Энэ зүжэгые үхибүүд нэрьемэ арга ташалгаар угтаа.

Ф. СОРОКИН.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: найруулгын геройнуудай рольнуудые гүйсэдхэгшэд — «Сабхитай миисгэй» — артист Владимир Васильев, баабгай — артист Григорий Тушемилов, улаахан малгай — артистка Валентина Лемищева, Пьеро — артист Николай Лемищев, харшан — артист Николай Лягвинцев, Буратино — Николай Панчуков.

Авторай фото.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00308 Заказ № 00444